

La Famosa

REVISTA D'OPINIÓ I INFORMACIÓ LOCAL ARTESA DE LLEIDA

Número 324

MAIG - JUNY 2023

P.V.P. 3€

**PRESENTACIÓ DEL LLIBRE:
CRÒNIQUES D'UN PAGÈS CANTAUTOR**

NOU AJUNTAMENT

Fotografia:
Josep Ma Esteve

SUMARI

Pòrtic	3
Actualitat Artesenca	4
<i>J. Ma Esteve / Fotografies: J. Ma Esteve, M. À. Florensa i J. Gallart</i>	
El Casal de jubilats Sant Miquel	9
<i>La junta / Fotografies: Casal de Jubilats</i>	
Un raconet d'Artesa	9
<i>Àngels Florensa</i>	
Activitats de La Femosa	10
<i>Felip Gallart / Fotos: La Femosa</i>	
Eleccions Municipals 2023	12
<i>Josep Ma. Esteve / Fotos: J. Ma. Esteve, J. Gallart, J.M. Carrera</i>	
Sortida Escolar	15
<i>Alumnes de Cicle Superior de l'Escola Els Til·lers</i>	
Caliu Científic Artesenc	16
<i>Joel Minguet López</i>	
Combatre la bretxa digital al nostre poble	19
<i>Ricard García</i>	
Estimat nen interior	20
<i>Roger Gil Barberà</i>	
Mirem al cel i sentim soroll	21
<i>Nèstor Serra Domenech</i>	
Viure l'estiu a fons (1)	22
<i>Parròquia d'Artesa de Lleida</i>	
Poesia: Apendre a viure	22
<i>M. Assumpció Cornadó Lladó</i>	
Domus Domini. Masos, masies cabanes i torres	23
<i>Miquel Carrera Castellví</i>	
Aquell pagès que cantava	24
<i>Felip Gallart Fernàndez</i>	
La pintura: observar, imaginar, aprendre, transformar	27
<i>Grup de pintura d'Artesa de Lleida</i>	
La revolta del mes d'octubre	28
<i>Josefina París Mor</i>	
La dona avui	31
<i>Eulàlia Solà Miró</i>	
Fauna del terme: Cogulla comuna o vulgar	32
<i>Isidre Drudis Bellmunt</i>	
El quadern d'Hèrcules Poirot	33
<i>Juan Antonio Lucena Centella</i>	
Tornejos de l'E.F. Intercomarcal	35
<i>Text i fotos: La Junta de l'EF Intercomarcal</i>	
Temporada 2022/23. La temporada del centenari	36
<i>Eudald Pijuan Mor / fotografies: CF Artesa de Lleida</i>	
Ho hem llegit a... ..	40, 42
Entreteniments	40
<i>Miquel A. Navarro, Albert Batiste i Lluís Gil</i>	
Telèfons i horaris d'interès/Solucions als entreteniments ..	43
Imatges d'actualitat	44

LA FEMOSA

AGRUPACIÓ CULTURAL - ARTESA DE LLEIDA

Edita

Agrupació Cultural La Femosa
Carrer dels Gallarts, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
lafemosa.artesalleida.cat
lafemosaartesadelleida@gmail.com

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernàndez
Lluís Gil Fontanet
Felip Gallart Fernàndez

Col·laboradors i col·laboradores

Alumnes Cicle Superior de l'Escola Els Til·lers
Albert Batiste Bonet
Miquel Carrera Castellví
Assumpció Cornadó Lladó
Isidre Drudis Bellmunt
Josep Ma Esteve Muñoz
Ma Àngels Florensa Bertran
Felip Gallart Fernàndez
Josep Gallart Fernàndez
Ricard García
Roger Gil Barberà
Lluís Gil Fontanet
Grup de Pintura d'Artesa de Lleida
Junta Casal Jubilats Sant Miquel
Junta de l'Escola de Futbol Intercomarcal
Juan António Lucena Centella
Joel Minguet López
Miquel Àngel Navarro
Josefina París Mor
Parròquia d'Artesa de Lleida
Eudald Pijuan Mor
Nèstor Serra Domenech
Eulàlia Solà Miró

Fotografies

Josep Ma Esteve Muñoz
Ma Àngels Florensa Bertran
Josep Gallart Fernàndez

Correcció de textos

Eulàlia Solà Miró

Maquetació i impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa, 2ª època
Número 324
Maig - Juny 2023
DLL 264-1981
ISSN 2339-7365
P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de La Femosa reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

Amb el suport de:

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Diputació de Lleida
La força dels municipis

PORTIC

Les eleccions municipals del 28 de maig van donar els resultats següents: Junts Impulsem Artesa de Lleida, encapçalada per Pere Puiggròs Compte, 334 vots, representen el 40,63% del cens i li corresponen 4 regidors. Ens Movem per Artesa-Acord Municipal, encapçalada per Mariona Rebull Berengué, 312 vots, representen el 37,96% del cens i li corresponen 4 regidors. Compromís per Artesa de Lleida-Candidatura de Progrés, encapçalada per Ricard Pons Pico, 151 vots, representen el 18,37% del cens i li correspon 1 regidor. Finalment el Partit Popular amb 3 vots, que representa el 0,36% del cens, no li correspon cap regidor. Hi ha hagut 8 vots en blanc i 14 vots considerats nuls. Amb els 822 vots recollits, la participació del 73,45% ha estat força important, molt superior a la mitjana catalana, que ha estat només del 55,5%.

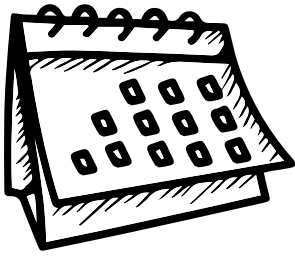
Ja que la llista més votada no feia prou regidors, han calgut negociacions per formar alcaldia. Finalment Mariona Rebull ha estat investida alcaldessa d'Artesa de Lleida en assolir un pacte de govern entre la seva candidatura i la de Compromís per Artesa de Lleida-Candidatura de Progrés.

El fins ara alcalde Pere Puiggròs, deixa l'alcaldia després de dotze anys de dirigir el nostre poble. No podem fer altra cosa que agrair-li la seva dedicació i tots els treballs que hi ha esmerçat, a ell i a tots els regidors i regidores del seu grup. Li desitgem el millor i que en aquesta nova etapa, al capdavant de l'oposició, ell i els regidors i regidores que l'acompanyen sàpiguen trobar el seu espai.

La Mariona Rebull és ja la primera alcaldessa de tota la història d'Artesa de Lleida. I es dona la circumstància que, també per primer cop en la nostra història, hi haurà una majoria de dones, tant a l'equip de govern, quatre dones i un home, com a la totalitat del consistori artesenc, sis dones i tres homes.

Treballar al capdavant de l'ajuntament per tal d'assolir els projectes que s'han presentat durant la campanya no és feina fàcil. Cal molta paciència, sacrifici, capacitat de gestió, dedicació i visió de futur. Cal escoltar la gent, solucionar els problemes del dia a dia, però també treballar amb una visió de futur: clara, definida i de millora. Tampoc no és fàcil fer una oposició activa, neta i en pro del poble. No és gens fàcil tot plegat. Artesa us necessita i sabem que ho podeu fer.

ACTUALITAT ARTESENCA

— Josep Ma Esteve —

Fotos: J. Ma Esteve, M. À. Florensa, J. Gallart —

SOM DE PRIMERA

L'esforç de tot l'any de l'equip de futbol d'Artesa s'ha vist recompensat a principis del mes de maig amb l'ascens a Primera Catalana del nostre equip de futbol. L'ascens es va garantir amb la contundent victòria per 7 a 1 contra l'Artesa de Segre que va fer que l'ascens fos matemàticament garantit a falta d'algunes jornades per acabar la lliga. Tot aconseguit l'any del Centenari del Club.

PROTECTORA D'ANIMALS D'ARTESA

En motiu del dia mundial de les aus migrants la Protectora d'Animals d'Artesa de Lleida amb la col·laboració de la Cooperativa La Comasala, va organitzar el dia 14 de maig un taller de menjadores d'ocells al pavelló poliesportiu.

També durant els darrers mesos la Protectora està duent una política de control de les colònies de gats comunitaris que tenim en el nostre poble. Com s'ha explicat en anteriors revistes, s'està duent a terme el mètode CER de control de colònies, és a dir, Captura Esterilització i Retorn dels gats, per tant, es demana la col·laboració de tot el poble i si veuen alguna trampa NO les toqueu, i molt menys alliberar algun gat que hi estigui atrapat ja que

aquest és l'únic mètode fiable per evitar la cria incontrolada dels gats comunitaris.

FESTA DE SANT ISIDRE

Un any més, el dia 15 de maig Sant Isidre, es va celebrar el tradicional homenatge a la vellesa. Així, el dilluns 15 de maig, a les 2 del migdia es va celebrar el tradicional dinar de germanor a la Sala del Teatre Municipal. Abans, a la 1 del migdia, es va celebrar la Santa Missa i la benedicció del terme.

Un cop acabat el dinar, la Coral La Primavera d'Artesa de Lleida va oferir un concert. Aquest any al concert vàrem tenir la primícia i l'honor

d'estrenar una havanera que va compondre el músic Àngel Maria Nadal. El títol de la cançó es diu *Navega barca meva* i la coral *La Primavera* l'ha incorporat al seu repertori del *Segrià Corals* d'enguany, ja que va agradar molt. Tot seguit, es va celebrar una sessió de ball amb *Conrad Covermusic*.

Lliurament d'un obsequi al compositor Àngel Maria Nadal

MANIFESTACIÓ DE PAGESOS

En aquests darrers dos mesos la pagesia continua en peu de guerra per totes les problemàtiques que els afecten. Principalment la sequera que estem patint, tot i la lleu millora en la situació que s'ha produït gràcies a les pluges del mes de juny.

A principis del mes de maig, el dimarts dia 9, Unió de Pagesos va organitzar una tractorada a Lleida per protestar i reclamar solucions per la greu sequera que ens afecta a tothom, però especialment als i les nostres pageses.

També una representació dels pagesos i pageses del nostre poble van assistir a la manifestació que es va dur a terme el dia 24 de maig a Barcelona en protesta pel tancament del canal d'Urgell i el Segarra-Garrigues.

DINAR DE GERMANOR DE LA COMASALA

El dissabte 27 de maig, la Cooperativa La Comasala va celebrar un dinar de germanor per a totes i tots els socis de la mateixa. Després del dinar, tots i totes les assistents, així com tothom qui s'hi va voler incorporar, va gaudir de l'espectacle *The Chanquetes* que van portar l'animació al dinar.

COMUNIONS I CORPUS

Els temps van canviant i tradicions que semblaven impertorbables ja no ho són tant. Enguany les comunions de la majoria de nens i nenes del nostre poble es va celebrar el diumenge 21 de maig amb la participació de 3 nenes i un nen, però també la van celebrar dos nens el dia 27 d'abril i el 27 de maig una nena més. Així fou en tres dies diferents que 7 nenes i nens van rebre la primera comunió, assolint aquest segon sagrament i continuant així, en la seva iniciació en la vida cristiana.

El diumenge 11 de juny, es va celebrar la festivitat de Corpus per venerar l'eucaristia. Els actes van consistir en una missa.

ARRANJAMENT DE CAMINS

Durant aquests darrers dos mesos s'ha realitzat l'arranjament general d'alguns camins del terme que no estan asfaltats per regularitzar i reparar el ferm. La tardor passada es van tancar els clots que hi havia en els asfaltats.

PORTES OBERTES DEL CENTRE DE SERVEIS

Tot i que la seva posada en servei va per llarg, a les 11 del matí del dia 9 de juny, passades les eleccions municipals, es van realitzar una jornada de portes obertes on es va poder veure l'estat de les instal·lacions que fa més de dos anys que estan acabades i més d'un any que tot el mobiliari està en el seu lloc a l'espera que s'iniciï un servei que no acaba d'arribar mai.

Esperem que el nou equip de govern fiqui fil a l'agulla per poder iniciar la seva activitat el més aviat possible.

OBERTURA DE LES PISCINES

Inusualment al que era costum, aquest any la inauguració de les piscines s'ha produït a principis del mes de juny, tot i que l'obertura es va realitzar amb la piscina petita en obres i sense el bar.

ASSEMBLEA DE LA PANIFICADORA

El passat diumenge 11 de juny, es va dur a terme una nova Assemblea general ordinària de socis i sòcies de la Cooperativa del Camp Comarcal les Garrigues " La Panificadora", on hi estan convidats tots els membres de la cooperativa dels diferents pobles que en formen part.

L'assemblea es va iniciar a partir de les 11 de l matí en primera convocatòria. Com es tradició, al final de l'assemblea hi va haver degustació dels productes que prepara la cooperativa.

SORTIDA DE L'A. E. SUPERBÉ

L'Associació Esportiva Superbé va organitzar, com a preparació per a la sortida del proper 7 de juliol per pujar a la Pica d'Estats, una sortida per provar el nivell dels i les participants al Montsant per recórrer una distància d'uns 20 km amb un desnivell positiu de +1000 m. A la sortida hi van participar una dotzena de persones i es va realitzar durant el matí del dissabte 17 de juny.

CICLE SEGRITÀ CORALS

Un any més, el cicle de cant coral *Segrià Corals* organitzat pel Consell Comarcal del Segrià, ha fet parada al nostre poble. El diumenge 11 de juny, com és habitual a l'església de Sant Miquel Arcàngel, la *Coral Sant Bartomeu d'Alpicat*, la *Coral Estels de l'ACDA d'Almacelles* i la coral *La Primavera d'Artesa de Lleida* van oferir a totes les assistents una mostra del seu repertori.

Com cada any el cicle està dedicat a un fet o persona rellevant. En aquesta ocasió el

cicle *Segrià Corals* fa un homenatge a l'any internacional del diàleg com a garantia de la pau.

Coral Estels de l'ACDA d'Almacelles

Coral Sant Bartomeu d'Alpicat

Coral La Primavera d'Artesa de Lleida

DINAR DE L'AJALL

Un altre acte que va coincidir el dissabte 17 de juny fou el dinar que va organitzar l'Associació de Joves d'Artesa de Lleida (AJALL) a la zona de pícnic de les piscines municipals. Un cop acabat,

hi va haver jocs, un cercavila amb una xaranga pel poble i discjòquei per la nit.

VANDALISME

A principis del mes de maig, alguns brètols van entrar a l'escola municipal i van destrossar diferent material que hi havia al pati com ara les xarxes de les porteries, joguines del pati infantil, dos "boti-boti", així com arrencar plantes a l'hort.

FESTA FINAL DE CURS

Amb l'arribada del mes de juny, arriba un dels moments més esperats pels nens i nenes de tota arreu: el final de curs. Com cada any, l'activitat educativa posa punt i final a l'any acadèmic amb la celebració de les diferents festes i festivals de final de curs.

El 17 de juny, l'escola Els Til·lers va celebrar, des de les 5 d la tarda al pati de l'escola, la Festa de final de curs que va comptar amb la participació del Mag Reivax, d'un taller de Yoga Kids i de dos castells inflables que van fer les delícies dels nens i nenes. En acabades aquestes activitats, hi va haver el sopar de germanor. El sopar va ser amenitzat per música i per una rifa amb molts premis per als assistents.

Durant les dues darreres setmanes del curs acadèmic, l'Escola de Música Municipal també va celebrar les tradicionals audicions dels i les alumnes per tal de mostrar a totes i tots els assistents el progrés en els seus respectius instruments.

CINEMA MAIG - JUNY

Dia	Pel·lícula
7 de maig	As bestas
14 de maig	El método Williams
21 de maig	Suro
28 de maig	Belfast
4 de juny	La ciudad perdida
11 de juny	Canta 2
18 de juny	Blithe spirit
25 de juny	Ambulance

EL CASAL DE JUBILATS SANT MIQUEL

La Junta

Fotografies: Casal de Jubilats

VERMUT MUSICAL AMB ELS TARTANYS EN DO MAJOR

El dia 4 de de juny de 2023 a les 12 del mig dia al centre social de l'entitat es va organitzar un vermut popular amenitzat pel magnífic i considerat conjunt d'*Els Tartanys en do major*, amb el desig de gaudir de la bona música, un magnífic còctel i un acurat pica-pica que ens va ajudar a passar uns bons moments.

la Granadella, com han dinamitzat la gent per tal d'envellir de manera activa, compartint activitats físiques, tallers de memòria i servei de menjador.

La seva activitat tanca els dissabtes i diumenges i hi ha un nombre de places amb una ajuda de la Generalitat que no cobreix la totalitat del servei i la resta d'uns 270 €, els paga l'usuari.

PORTES OBERTES DEL CENTRE DE SERVEIS

Propiciat per l'anterior ajuntament l'empresa pública Sumar dedicada a gestionar equipaments públics, promoguda per l'ajuntament de Girona en va a venir a fer propaganda de com es podria gestionar el local que està a sobre dels jubilats.

La senyora Vanesa ens parlà d'un Saiat, centre de serveis d'àmbit rural per a gent de més de 65 anys, en posa com exemples els Saiat de Maials i el de

UN RACONET D'ARTESA

Àngels Florensa

ACTIVITATS DE LA FEMOSA

Felip Gallart — Fotos: La Femosa

CONFERÈNCIA SOBRE JOAN FUSTER

El dissabte 6 de maig, a les 20 hores, i dins de la commemoració del centenari de la naixement del gran escriptor valencià Joan Fuster i Ortells, l'Agrupació Cultural La Femosa va presentar la conferència *Joan Fuster en el seu centenari*, a càrrec de l'escriptor Pau Marqués i Bisquert, a la Sala d'Actes de Casa de la Vila. En la seva conferència Pau Marqués va fer un repàs magistral de la trajectòria vital, humana i artística del gran creador de Sueca, del context històric i social on va viure i va produir tota la seva obra, així com de la seva importància per a la llengua i la cultura dels Països Catalans.

amb Josep Gallart, coordinador de l'edició, va donar la benvinguda a tot el públic, va agrair a persones i entitats la seva col·laboració i va glossar la importància del cantautor artesenc dins del moviment de la Nova Cançó ponentina i catalana i la del llibre en recollir-ho. L'escriptor Josep Borrell va ser l'encarregat de presentar el llibre. Josep Borrell o Xerric que, com Jordi Oró, també va formar part del Grup Ponent, va reivindicar l'aportació dels artistes ponentins al moviment de la Nova Cançó

PRESENTACIÓ I PROMOCIÓ DEL LLIBRE CRÒNIQUES D'UN PAGÈS CANTAUTOR DE JORDI ORÓ

El divendres, 19 de maig, es va presentar el llibre *Cròniques d'un pagès cantautor* de l'artesenc Jordi Oró i Puig i del qual ja vam donar notícies de la seva publicació en el número anterior.

L'acte va començar a dos quarts de set de la tarda amb una cercavila pels carrers del poble, amenitzada pel grup lleidatà de música de carrer *Tradifarra*. El grup lleidatà format per set músics, amb dues gralles, trombó, baix, guitarra, bongó i caixa, va interpretar música popular i tradicional mentre circulava pels carrers del poble invitant els artesencs i artesenesques a desplaçar-se amb ells fins al lloc de la presentació, on van interpretar el seu darrer tema.

A dos quarts de vuit del vespre va començar l'acte de presentació. Felip Gallart, com a representant de l'Agrupació Cultural La Femosa i juntament

i la de Jordi Oró en particular, i la importància del llibre com a testimoni d'aquesta realitat. També va ponderar la figura del Jordi Oró dins del context cultural i musical artesenc i català.

Jordi Oró va pronunciar també algunes paraules. Va agrair el recolzament que ha tingut per part de totes aquelles persones i entitats que l'han ajudat en l'elaboració edició del llibre i un record entranyable per al seu amic Felip Domènech i per a l'Adolf Costafreda i el Carmel Biarnés, autors de moltes lletres de les seves cançons. Acompanyat per Carles Juste, Beethoven, Jordi Oró va interpretar algunes de les seves cançons més emblemàtiques i dos temes nous. Es va fer parada i venda del llibre que

En ambdós programes el cantautor artesenc va interpretar temes del seu repertori, alguns d'ells inèdits.

Entrevista a l'emissora Radio Sió d'Agramunt

es presentava i també de tots els llibres editats per l'Agrupació Cultural la Femosa, així com del CD *Un batec lliure* amb les cançons del cantautor artesenc. També es va posar a la venda la recopilació del mateix CD en llapis de memòria que l'Agrupació ha editat recentment. L'acte es va acabar amb la signatura de llibres per part de l'autor.

FINAL DEL CURS 2022-2023 DEL GRUP DE LECTURA

Amb el comentari del llibre *L'adéu de Stella* de Linn Ullmann, el dia 6 de juny el Grup de Lectura de l'Agrupació Cultural La Femosa va cloure les activitats del curs 2022-2023. Aquest curs s'han llegit un total de vuit llibres. Juntament amb l'assenyalat més amunt, aquests han estat: *Cartes a la meva mare* de Marta de Marta Alòs, *País íntim* de Maria Barbal, *Plata de Britània* de Lindsey Davis, *Muerte en la rectoria* de Michael Innes, *Àngels fugaços* de Tracy Chevalier, *La quinta mujer* d'Henning Mankell i *Tokio Blues* d'Haruki Murakami.

Dins de les activitats de promoció del darrer llibre de Jordi Oró, el 6 de maig de 2022 al diari *La Mañana* de Lleida va aparèixer una crònica, signada per A. Megías Gil, sobre la publicació i presentació del llibre. El 8 de març de 2023 Jordi Oró va ser entrevistat per Rosa Peroy en el seu programa *La Plaça* a Lleida24.cat, el portal de podcast de les terres de Lleida. El dimecres 14 de juny, Meritxell Bernaus de Ràdio Sió d'Agramunt va obrir les portes del seu programa per entrevistar Jordi Oró.

Com ja s'ha dit en altres números, l'11 d'octubre de 2022, el Grup de Lectura va poder gaudir de la visita de l'escriptora Marta Alòs per comentar el seu llibre *Cartes a la meva mare*. El 29 d'abril el Grup de Lectura va realitzar una sortida al Teatre Nacional de Catalunya per assistir a la representació de l'obra teatral *El temps i els Conway* de J. B. Priestley.

El Grup de Lectura de la Femosa va començar les seves activitats al setembre de 2016 i amb l'aturada forçosa provocada per la Covid19, ja compta amb cinc cursos d'antiguitat i, juntament amb altres activitats i sortides, ja ha llegit i treballat un total de trenta-un llibres.

Entrevista a l'emissora Lleida24

ELECCIONS MUNICIPALS 2023

— Josep Ma Esteve — Fotos: J. Ma Esteve, J. Gallart, J.M. Carrera —

El diumenge 28 de maig van tenir lloc les eleccions municipals per escollir els regidors i regidores que al llarg de la propera legislatura (2023-2027) ens representaran a tots i totes, i gestionaran el futur del nostre poble.

En aquesta ocasió, les eleccions van venir marcades per la presentació de tres llistes (Junts impulsem Artesa de Lleida, Ens movem per Artesa de Lleida i Compromís per Artesa de Lleida) amb possibilitats reals, com així fou, de treure representació al consistori trencant amb la dicotomia de les darreres legislatures. Tot i que hi va haver una quarta llista fantasma del Partit Popular.

A continuació publiquem les llistes tal i com foren finalment publicades al Butlletí oficial de la província un cop acceptades per la Junta electora i proclamades:

Presentació Candidatura Compromís per Artesa de Lleida

COMPROMÍS PER ARTESA DE LLEIDA - CANDIDATURA DE PROGRÉS (CADII-CP)

01. Ricard Pons Pico
02. Rouyat Ben Hommane Elqarbadani
03. Jordi Marcel Mir Porta
04. Roger Jaimejuan Bonastre
05. Meritxell Mateu Jové
06. Guillem Palou Olomí
07. Maria Piñol Masip
08. Francesc Granados García
09. Maria Elena Botias Novials

SUPLENTS

10. Joana Batlle Gallart
11. Soraya Flores Irahola

Miting de Compromís per Artesa de Lleida. Foto: J.M. Cárcel

ENS MOVEM PER ARTESA DE LLEIDA - ACORD MUNICIPAL (MA-AM)

01. Mariona Rebull i Berengué
 02. Sílvia Roca i Callau
 03. Anna Oró i Betriu
 04. Carol Aixut i Pèrnia
 05. Delfí Bonet i Gallart
 06. Marc Rodríguez i Garcia
 07. Ramon Isanta i Roca
 08. Joel Gallart i Valencia
 09. Cèlia Argilés i Andrés
- ### SUPLENTS
10. Blai Pijuan i Mor
 11. Josep Ramon Gallart i Fernández
 12. Dolors Bonet i Gallart

Miting Ens Movem per Artesa de Lleida. Foto: Ens Movem

PARTIT POPULAR (PP)

01. Jessica Garcia Sanchez
02. Pelayo González Espinosa de los Monteros
03. Alexander Solomanyuk Solomanyuk
04. Mercedes Gil Aranda
05. Hugo Rodríguez Saiz
06. Trinidad Serrano Pastor
07. Esther del Pilar Garcia Sanchez
08. Yolanda Esteve Farré
09. Javier José "Xavier" Farré Fernández

JUNTS IMPULSEM ARTESA DE LLEIDA - COMPROMÍS MUNICIPAL (CM)

01. Pere Puiggros Compte
02. Verònica Puiggros Mur
03. Yolanda Abadia Palau
04. Benjamí Mor Nosas
05. Josep Giribet Carlí
06. Eugènia Olomí Batlle
07. Juan Manuel Sanchez Garcia

08. 8. Irina Stefania Lazar
 09. 9. Felip Montoy Eroles
SUPLENTS
 01. 1. Antonio Garros Morell
 02. 2. Maria Selva Moreno Ortiz
 03. 3. Joan Simon Bonjoch

Miting Junts Impulsem Artesa de Lleida. Foto: R. Miquel Abadia

Com en les darreres eleccions de l'any 2019, el resultat fou molt ajustat essent la llista més votada la candidatura de Junts impulsem Artesa de Lleida amb 22 vots de diferència per sobre la candidatura d'Ens movem per Artesa de Lleida. En tercera posició, amb aproximadament la meitat de vots que les altres dues candidatures, va quedar Compromís per Artesa de Lleida. La candidatura del Partit Popular a penes va rebre tres vots.

D'un cens de 1119 persones, van exercir el seu dret a vot un total de 822 artesencs i artesenesques, que representen un 73,46 %, un percentatge inferior a les de les eleccions del 2019 (80,69 %) però molt superior a la mitjana de Catalunya que ha rondat el 55 %. De vots nuls n'hi hagueren 14 (1,70 %) i vots en blanc 8 (0,97%).

Un cop realitzat l'escrutini el resultat fou el següent:

Ens movem per Artesa de Lleida: 312 vots (37,96%), 4 regidores

Junts impulsem Artesa de Lleida: 334 vots (40,63%), 4 regidors/es

Compromís per Artesa de Lleida: 151 vots (18,37%), 1 regidor

Partit Popular: 3 vots (0,36%), cap regidor.

Els resultats electorals no van donar la majoria absoluta a cap de les llistes presentades abocant les candidatures a una negociació per formar nou equip de govern. Després de dues setmanes de negociacions entre les tres llistes, les candidatures d'Ens movem per Artesa de Lleida i Compromís per Artesa de Lleida van arribar a un pacte per fer alcaldessa a Mariona Rebull i Berengué d'Ens movem per Artesa de Lleida els primers tres anys de la legislatura, i que el darrer any l'alcaldia l'ostentaria en Ricard Pons Pico de Compromís per Artesa de Lleida, deixant sense alcaldia a en Pere Puiggrós Compte, que l'havia ocupat en els darrers 12 anys.

La candidatura de Compromís per Artesa de Lleida va realitzar una assemblea per explicar el pacte assolit amb Ens movem per Artesa de Lleida el divendres anterior a la presa de possessió del nou ajuntament.

Assemblea de Compromís sobre el pacte

Aquesta presa de possessió del nou ajuntament va tenir lloc el dissabte 17 de juny a les 12 del migdia mitjançant la celebració d'un ple extraordinari on la Mariona Rebull es va convertir en la primera dona escollida per encapçalar l'Ajuntament del nostre poble. També es dona el fet que per primer cop són majoria les regidores (6) que no els regidors (3). Al finalitzar el ple, hi va haver un refrigeri a càrrec de l'Ajuntament.

CONSTITUCIÓ DEL NOU AJUNTAMENT

Regidores i regidores i públic assistent

Mesa d'edat

Composició del nou Ajuntament

Discurs de la nova alcaldessa

Discurs de l'alcalde sortint

Lliurament de la vara d'alcaldesa

Nou equip de govern

Integrants del nou Ajuntament

SORTIDA ESCOLAR

CABANES DE VOLTA, DE FALSA CÚPULA I L'ALZINA MONUMENTAL

Alumnes de Cicle Superior de l'Escola Els Til·lers

El dia 28 d'abril vam fer una sortida amb bicicletes acompanyats del Josep Gallart. Va ser una passejada pel secà i vam visitar 5 cabanes de volta, totes fetes de pedra seca, en Josep ens va explicar que les cabanes de volta són unes construccions fetes pels pagesos durant el segle XIX, vam poder entrar a totes elles i comprovar que s'hi estava molt fresquet, totes tenen una part de menjadora per als animals i també uns forats als murs que era el lloc on els pagesos guardaven els aliments, les entrades són fetes de volta de canó amb pedra devastada i tallada anomenada pedra dolça. La primera era una cabana

Cabana de volta de la Pleta del Piga

agrícola més moderna, la segona estava situada al peu d'un turonet i estava més malmesa, al seu costat hi havia una petita zona on tancaven el bestiar. A la tercera ens vam aturar per esmorzar i vam fer un dibuix, també estava situada al peu d'un petit turonet. La quarta va ser la més petita, anomenada de falsa cúpula. Abans d'arribar a la cinquena ens va ensenyar la construcció d'un mur que servia de recer per les fortes ventades, finalment vam arribar a la cinquena, era la més gran, estava molt ben separada la zona dels animals i la zona dels pagesos. En Josep ens va explicar que les cabanes es feien per deixar els animals i per descansar sobretot quan feia molta calor, a més, els pagesos s'hi quedaven a dinar degut a que el desplaçament es feia amb mules i carros.

Esmorzant en una cabana de volta

A l'hora de dinar ho vam fer a l'ombra d'una alzina molt gran i després de jugar una estona cap a casa! Va ser una sortida que ens vam cansar força de tantes pujades i baixades, però va valer la pena, poc a poc, anem coneixent part del nostre patrimoni i volem compartir-ho amb tots vosaltres.

L'alumnat dibuixant una cabana de volta

Cabana de falsa cúpula

Segons el Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), l'índex de desenvolupament humà és un indicador estadístic utilitzat a gran escala per tal d'avaluar el desenvolupament a nivell mundial. Tres aspectes es tenen en compte: la salut, l'educació i el nivell econòmic. La riquesa en recursos naturals (aliments, combustibles, materials valuosos, etc.) juga, doncs, un paper fonamental en el desenvolupament humà. La matèria ha jugat sempre un rol limitant per l'ésser humà al llarg del desenvolupament i complexificació de la nostra societat. Així doncs, per tal d'entendre la societat actual i les eines de les quals disposem hem d'entendre la progressió, en concepte de materials, al llarg de la història.

Sempre m'ha captivat entendre tot allò que m'envolta i transmetre-ho a les persones del meu voltant. És per això que aquests articles pretenen divulgar certes curiositats científiques sobre la matèria que he anat acumulant al llarg dels anys. Començant per l'edat de pedra, passant per la metal·lúrgia fins arribar a materials més recents, em sembla interessant alimentar la curiositat científica dels més valents.

Endinsem-nos, doncs, en la ciència de manera accessible i apassionada, apropem-nos al seu caliu reconfortant i proper!

ACER INOXIDABLE

Els acers cromats van ser els protagonistes del darrer article de Caliu Científic Artesenc. Tal i com vam poder constatar, l'addició de Crom en la composició química dels acers (formats a base de Ferro i Carboni) va representar un avenç extremadament important en el desenvolupament tecnològic de la segona gran generació metal·lúrgica de la història de l'ésser humà: la metal·lúrgia del Ferro. Efectivament, si bé l'aliatge entre Ferro i Carboni havia permès als nostres avantpassats l'obtenció de materials durs i capaços de suportar estressos mecànics importants en contacte amb l'aire, la seva durabilitat restava força limitada en contacte amb altres medis químicament agressius. En altres paraules, les propietats d'aquest tipus de materials restaven extremadament dependents de les condicions del medi en que es trobaven. Sequera, hidrologia, humitat, salinitat, etc., múltiples eren els paràmetres jugant un rol primordial de cara a la preservació de les seves propietats. En aquest context, la voluntat d'entendre i resoldre els fenòmens de degradació d'aquest tipus de materials va representar, entre altres, l'aparició d'una nova línia d'investigació dins el món de la metal·lúrgia: la corrosió (*Figura 1*).

Figura 1: Efectes de la corrosió. En contacte amb medis químicament agressius apareixen els fenòmens corrosius en gran part dels aliatges metàl·lics, fet que indueix la degradació completa o parcial de les seves propietats mecàniques i, doncs, impossibilita el seu ús.

Tal i com vam poder observar, és en aquest marc que trobem les primeres experimentacions amb acers cromats (acers amb addició de Crom) durant el segle XIX i XX, motivades pel naixement de fortes tensions entre nacions i la conseqüent aparició de conflictes bèl·lics a escala internacional. Gran part de l'armament militar essent d'origen metàl·lic, cal destacar que el desenvolupament metal·lúrgic modern ha estat fortament lligat a l'aparició de conflictes bèl·lics entre nacions. En aquest sentit, vam poder observar com l'addició de Crom en la composició química dels acers va permetre l'aparició de la família dels acers catalogats d'inoxidables als inicis del segle XX. Efectivament, la investigació d'aliatges innovadors cromats per aplicacions d'armament balístic als laboratoris Brown-Firth (Sheffield, Regne Unit), va permetre al jove investigador anglès Harry Brearley la descoberta d'una propietat inesperada en aquest tipus de materials: l'addició de Crom en la composició química dels acers permetia de

reduir dràsticament l'aparició de fenòmens corrosius en el material! A partir d'aquest constatat, la comunitat científica internacional ràpidament va orientar-se cap a acers amb grans quantitats de Crom, amb l'esperança d'eliminar completament la degradació de les seves propietats a causa dels fenòmens corrosius. En aquest sentit, vam poder discutir breument la influència del percentatge en massa de Crom en l'aliatge en les seves propietats mecàniques. En particular, com més gran sigui la quantitat de crom d'addició, més dur i resistent a les forces mecàniques esdevindrà l'aliatge (menys deformació a igualtat de força mecànica). En contra partida, l'addició de crom degradarà progressivament la ductilitat de l'aliatge i induirà progressivament un comportament més fràgil a l'aliatge (pèrdua de la capacitat a deformar-se abans de trencar-se). Efectivament, malgrat que el Crom tindrà un rol inhibidor dels efectes de corrosió en l'aliatge (millora de la durabilitat del material), no hem d'oblidar que la motivació principal pel que fa al procés de desenvolupament dels acers es troba en la voluntat de maximitzar el compromís entre les seves propietats mecàniques i la seva durabilitat! En aquest context, per tal de garantir una mínima ductilitat i evitar un comportament extremadament fràgil en el material, vam evocar la necessitat de limitar la quantitat de Crom present en l'aliatge. Degut a aquest fet, la pertinència dels acers cromats restava limitada degut al compromís entre la seva durabilitat i les seves propietats mecàniques. Novament, el desenvolupament tecnològic dels acers catalogats d'inoxidables restava incomplet. En aquest context, calia doncs cercar noves solucions tecnològiques per tal d'obtenir un acer amb propietats més satisfactòries!

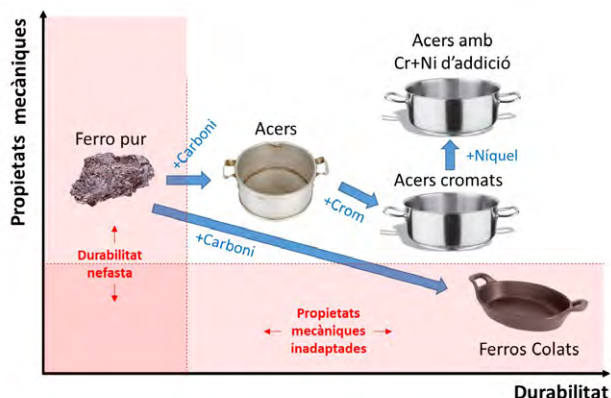

Figura 2: Desenvolupament tecnològic dels aliatges a base de Ferro, utilitzant les aplicacions culinàries com a exemple. La motivació durant aquest procés es troba en la voluntat de maximitzar el compromís entre les propietats mecàniques de l'aliatge i la seva durabilitat. Si bé l'aparició d'acers i ferros colats permetia evitar la gran inestabilitat del Ferro en contacte amb l'aire, aquestes solucions es trobaven molt lluny de la idealitat. D'una banda, els acers gaudien de propietats mecàniques interessants (lleugeresa i resistència als estressos mecànics moderats) però una resistència a la corrosió feble (durabilitat limitada). D'altra banda, els ferros colats gaudien de gran resistència a la corrosió (durabilitat excepcional) però es caracteritzaven per unes propietats mecàniques nefastes (comportament fràgil i pes important). En aquest context, l'addició de Crom en acers va permetre la millora substancial de la resistència a la corrosió dels acers, donant lloc a l'aparició de la família dels acers catalogats d'inoxidables. Si bé la introducció de Crom en acers permetia augmentar la durabilitat del material, la necessitat de limitar la quantitat de Crom d'addició restava un factor limitant de cara a l'optimització de les seves propietats mecàniques. En aquest article ens proposem entendre com, mitjançant l'addició de Níquel en la composició química dels acers cromats, podem augmentar les seves propietats mecàniques sense degradar-ne la durabilitat.

Va ser doncs en aquest context que trobem les primeres experimentacions amb aliatges cromats amb addició de Níquel (Figura 2). Novament, la primera demostració exitosa d'aquest tipus d'acers es va produir als laboratoris Brown Firth (Sheffield, Regne Unit), aquest cop sota la impulsió del jove investigador anglès William Herbert Hatfield. Successor de Harry Brearley, William Herbert Hatfield va desenvolupar l'acer inoxidable (amb addicions d'ambdós Crom i Níquel) 18/8, divulgat inicialment sota el nom de "Staybrite 18/8" l'any 1924. Tal i com indica el seu nom, es tractava d'un acer amb aproximadament 18% en pes de Crom i 8% en pes de Níquel, amb una quantitat de Carboni d'addició realment petita (als voltants de 0.08% en pes). Efectivament, Staybrite 18/8 va ser la primera demostració experimental d'un material pertanyent a la família d'acers inoxidables més exitosa de la història de la humanitat: els acers inoxidables "SAE 304" (nomenclatura de la Society of Automotive Engineers (SAE)), també anomenats UNS S30400 (nomenclatura de l'American Iron and Steel Institute (AISI)), "X5CrNi18-10 1.4301" (nomenclatura europea EN) i "ASTM A276/A276M" (nomenclatura estàndard) (Figura 3).

Catalogació			Percentatge d'addició en pes		
Estàndard	EN 10027	AISI (UNS)	Carboni	Crom	Níquel
ASTM A276/A276M	X5CrNi18-10 1.4301	304 (S30400)	<0.08%	18-20%	8-11%

Figura 3: Composició química dels acers inoxidables SAE 304, també anomenats UNS S30400 o X5CrNi18-10 1.4301. Ens trobem davant acers amb una quantitat de Carboni d'addició inferior a 0.08% en pes, una quantitat de Crom d'addició entre 18% i 20% en pes i una quantitat de Níquel d'addició entre 8% i 11%.

Per entendre la importància de la descoberta de William Herbert Hatfield, és pertinent observar el paradigma de la metal·lúrgia a escala planetària en l'actualitat. Primerament, “quina quantitat d'acer inoxidable és produït anualment a escala internacional?”. Segons un estudi de Worldstainless, aproximadament 52 Megatonnes (52 milions de tones) d'acer inoxidable van ser produïdes l'any 2020 [2], ben superiors a les aproximadament 33 Megatonnes (33 milions de tones) de plàstics produïdes durant el mateix període. Sense dubte, els acers inoxidables són materials realment importants en la nostra societat! A continuació, “quin percentatge d'aquesta producció correspon a la família SAE 304?”. Efectivament, la família SAE 304 representa als voltants d'un 60% de la producció mundial d'acers inoxidables actualment [2] (Figura 4)! Efectivament, ens trobem davant una família d'acer inoxidable realment present en el nostre quotidià i amb una gran importància en la nostra societat! En aquest context, què fa dels SAE 304 una família d'acers inoxidables hegemònica a escala internacional ?

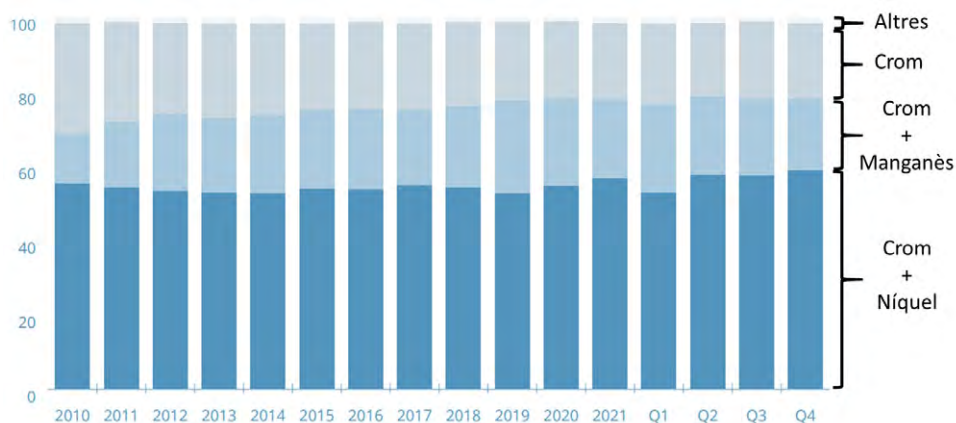

Figura 4: Producció mundial d'acers inoxidables, en funció dels elements d'addició en el material. Observem un comportament força estable en el període de temps 2010-2021. Els acers amb addicions de Crom i Níquel (tipus SAE 304) representen al voltant de 60% de la producció mundial d'acer inoxidable, contra 20% d'acers amb addicions únicament de Crom. Així mateix, gairebé la totalitat del 20% restant s'atribueix als acers amb addició de Crom i Manganès, la tercera gran família d'acers inoxidables. Adaptat de "World Stainless.org".

Efectivament, ens trobem davant una família d'acers inoxidables amb una resistència a la corrosió realment bona, amb gran efectivitat en presència d'un gran nombre d'agents corrosius. Així mateix, ens trobem davant una família d'acers inoxidables amb una estructura austenítica (tipus d'estructura cristal·logràfica no ferromagnètica que caracteritza els acers inoxidables amb alt contingut de crom i níquel i baix contingut de carboni). Aquest tipus d'estructura es caracteritza per una fase de tipus Gamma (recordeu que aquest concepte va ser introduït en l'article "Acers" de Caliu Científic Artesenc), fet que garanteix una bona aptitud a la deformació (ductilitat i mal·leabilitat) tot i preservar valors de resistència mecànica i duresa satisfactoris. Efectivament, aquest fet els confereix una gran aptitud per un gran ventall de processos de fabricació i conformació (soldadura, embotició, estirat o extrusió). Finalment, ens trobem davant una família de materials amb una gran polivalència pel que fa a la resistència a variacions tèrmiques importants, fet que els fa aptes per un gran nombre d'aplicacions amb requeriments tèrmics estrictes. En aquest sentit, cal destacar que aquest tipus de materials són sovint utilitzats en aplicacions criogèniques, on les temperatures de funcionament es troben entorn als -200°C!

En conclusió, la no idealitat de les propietats (en termes de durabilitat i propietats mecàniques) dels acers cromats, va portar els nostres avantpassats propers a invertir esforços en imaginar solucions tecnològiques més pertinents. En aquest context, una de les vies de recerca que va resultar fructífera va ser l'addició de Níquel en la composició química dels acers cromats, fet que permetia l'obtenció d'un acer inoxidable amb una gran resistència a la corrosió tot i preservar propietats mecàniques satisfactòries. En particular, ens trobem davant acers inoxidables amb una bona aptitud a la deformació tot i preservar valors de resistència mecànica i duresa interessants. Efectivament, aquest conjunt de propietats han fet dels acers inoxidables amb addició de Crom i Níquel uns materials hegemònics a escala internacional dins dels acers catalogats d'inoxidables, amb una presència realment important en la societat actual!

Fonts bibliogràfiques:

L'Élémentarium, "Aciers inoxidables", consultat el 12/03/2023. URL: <https://lelementarium.fr/product/aciers-inoxydables/>

WorldStainless, "2022 Edition of Stainless steel in figures available", consultat el 12/03/2023. URL: <https://www.worldstainless.org/news/2022-edition-of-stainless-steel-in-figures-available/> & https://www.worldstainless.org/files/issf/non-image-files/PDF/Stainless_Steel_in_Figures_2022_public_English.pdf

COMBATRE LA BRETXA DIGITAL AL NOSTRE POBLE

Ricard García

La **fractura digital**, també dita **bretxa digital** o **divisió digital** és la divisió entre diferents sectors socials pel que fa al seu accés i domini de la tecnologia relacionada amb els ordinadors, Internet i dispositius digitals afins.

En un primer moment aquesta fractura anava lligada a la dificultat en poder accedir a les noves tecnologies de la informació i comunicació (TIC), les connexions a internet eren deficientes i no estaven a l'abast de tothom, en els seus inicis el Telecentre va fer una tasca important en facilitar aquest accés i minimitzar el risc de fractura, avui en dia l'accés a les TIC és més universal i les diferències s'estableixen en relació al tipus i la capacitat d'ús d'aquestes tecnologies en els diferents grups socials, normalment en funció de l'edat, i novament el Telecentre està fent una tasca important en la formació, tant del jovent com de la gent adulta i jubilats, sens dubte un dels grups on més cal treballar i on fàcilment pot aparèixer aquesta fractura.

En aquest sentit podem assegurar que el nostre Telecentre ha estat punt TIC referent a Catalunya en combatre la bretxa digital, l'exemple el tenim en la invitació rebuda des de l'Oficina Tècnica i de Dinamització de la Xarxa Punt TIC de Catalunya per formar part en la trobada Territorial Punt TIC en qualitat de ponent.

Cal remarcar la tasca del nostre Ajuntament que durant més de 15 anys ha apostat sempre per donar aquest servei a la ciutadania i mitjançant el Telecentre ha pogut apropar les TIC a la gent del poble.

Tot seguit s'adjunta informació sobre la trobada Territorial Punt TIC celebrada el passat 4 de maig a Tàrrega on el nostre Telecentre va aportar la seva

experiència com a Punt TIC i on Artesa de Lleida va ser protagonista destacada en la seva aposta per minimitzar la bretxa digital.

«El passat dijous 4 de maig, la Xarxa Punt TIC es va traslladar a Tàrrega per a celebrar una nova trobada territorial de la Xarxa Punt TIC. En total, una vintena de persones van formar part de la jornada que es va articular al voltant de les experiències dels Punt TIC i de les accions contra les bretxes digitals.

Ricard Faura, cap del Servei d'Inclusió i Capacitació Digital de la Generalitat de Catalunya, i Alba Pijuan, alcaldessa de Tàrrega, van donar la benvinguda a les persones participants en la nova trobada territorial de la Xarxa Punt TIC. A continuació, Laura Serrano, responsable de l'Oficina Tècnica de la Xarxa Punt TIC, va presentar la Xarxa Punt TIC al públic assistent a la nova trobada territorial a Tàrrega.

La primera taula rodona va girar al voltant de les experiències dels Punt TIC i va comptar amb la participació de Ramon Oromí del Punt Òmnia gòTIC Tàrrega, Marina Masana de l'Associació Aspid, vinculada al Punt TIC Oficina Jove - Casal Lapallavacara, i Ricard Garcia del Punt TIC de l'Artesa de Lleida. Les tres persones ponents van aprofitar la trobada per a compartir les seves vivències al voltant de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació, l'alfabetització digital i la inclusió digital. Seguidament, es va generar un petit col·loqui on ponents i assistents van poder conversar sobre experiències, possibles col·laboracions i propostes de futur en l'àmbit TIC...

Liliana Arroyo, directora general de Societat Digital de la Generalitat de Catalunya, va cloure la jornada agraint la gran feina feta als Punt TIC i engrescant-los a continuar treballant per la capacitació digital i la universalització i la socialització de les TIC.»

<https://punttic.gencat.cat/article/una-vintena-de-persones-participen-en-la-trobada>

ESTIMAT NEN INTERIOR

Roger Gil Barberà

Fa anys i panys que hauria d'haver-te escrit, però no sabia com reprendre la nostra relació després de tant temps.

I és que ja fa moltes primaveres que vàrem deixar enrere la nostra etapa adolescent. Així i tot, no ha estat fins avui que he trobat les forces necessàries per intentar reconduir la nostra relació, de nen a adult, amb l'objectiu de cuidar-nos millor.

D'entrada et volia demanar perdó per totes aquelles vegades que t'he girat l'esquena, oblidant-me de tu, la meva part més pura. De fet, cada vegada que m'he desentès del que senties, de les nostres emocions, ens hem fet mal.

Em pensava que si reprimia els nostres sentiments més foscos - com la ràbia, la por o la tristesa - i em mostrava al món com una persona de bé - sempre alegre i somrient - ens aniria millor, però no podia estar més equivocat.

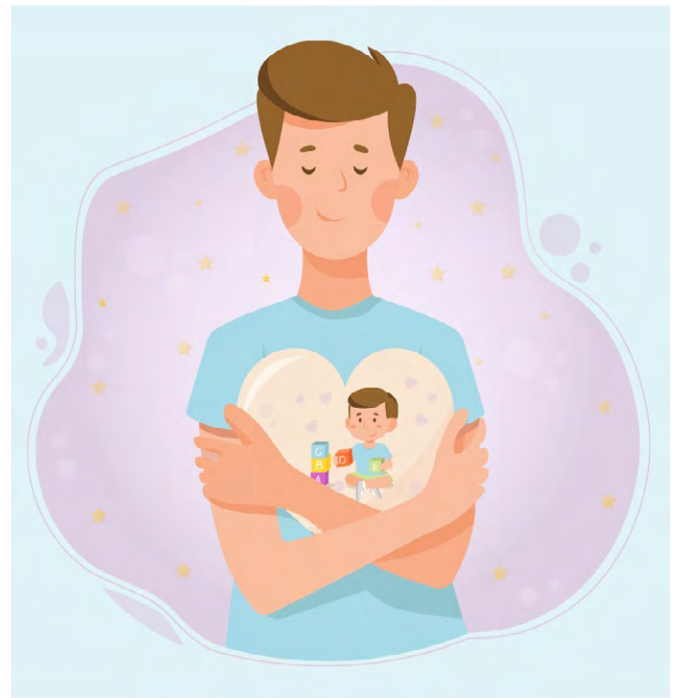
Ofegar la teva veu i callar la teva passió no m'ha convertit en cap superhome, sinó que més aviat m'ha transformat en una persona extremadament mental, que pensa més del compte, obsessionada amb la perfecció i en complaure els altres.

La veritat em dol i em crema, però he de confessar-te que viure desconnectat de tu, de la meva essència, m'ha portat a creure en la idea totalment irracional sobre que el meu valor com a persona depenia única i exclusivament de la capacitat de cultivar resultats excel·lents.

Per consegüent, he portat una vida d'extremes, de blancs i negres, ja que transitar pel trampós camí del perfeccionisme et porta a pensar que tot allò que no és extraordinari, és insuficient, i no deixa de ser terriblement frustrant.

I el pitjor de tot és que aquesta cerca malaltissa per l'excel·lència moltes vegades ni tan sols procedia d'anhels propis, sinó que perseguia l'aprovació dels altres.

Però això s'ha acabat, ja que amb aquesta carta pretenc capgirar la nostra situació i que aprenguem a conviure millor, perquè m'he

adonat que viure d'esquena a les emocions, negar el meu nen interior, és renunciar a la meva identitat més pura.

Per això vull deixar per escrit que, a partir d'avui, em comprometo a escoltar-te, a tenir en compte els teus desitjos, sense jutjar-los ni menysprear-los pel simple fet de ser infantils.

A més, t'asseguro que et donaré l'altaveu que sempre t'has merescut dins meu, amb l'objectiu de situar la teva veu en una plataforma prou alta perquè la teva veu s'escolti per damunt de les opinions dels altres.

Per acabar, et juro que faré tot el possible per abandonar el camí del perfeccionisme, ja que entenc que no fa falta viure una vida ideal perquè aquesta sigui genial.

I és que l'obsessió per allò ideal i la por al fracàs no deixen de ser dues cares de la mateixa moneda, ja que com deia J.K. Rowling: "És impossible viure sense fallar de tant en tant, llevat que visquis amb tanta cura que acabis per no viure en absolut, el que et portarà a fracassar per precaució".

Del teu adult que t'estima,

Roger

MIREM EL CEL I SENTIM SOROLL

Nèstor Serra Domenech

Coordinador del Segrià i responsable d'Integració d'Unió de Pagesos

Des de l'inici dels temps, els pagesos sempre hem mirat cap al cel, per si plou o per si pedrega. Feia temps que mirar al cel no era tan angoixant per a la pagesia. Tothom sap, avui més que mai, que necessitem que el cel ens doni allò que sempre ens ha donat i que ho necessitem per salvar els nostres conreus i per donar menjar als nostres animals. La tardor, l'hivern, i part de la primavera, han estat molt secs. Les últimes pluges no han estat generalitzades per tot el territori, però sí que ha plogut a les muntanyes i això ha fet augmentar les reserves d'aigua dels pantans i alguns regs de la Plana de la Lleida. Potser podrem salvar els conreus llenyosos. Però no les collites de fruita i d'herbacis i això crea molt malestar.

Al Segrià i a les Garrigues, la majoria dels conreus són de terres de secà. Tenim algun reg de suport (Segarra-Garrigues, Segarra-Garrigues sud i el Segrià-Sud), però no és majoritari. Encara hi ha molt territori que no té cap reg per poder garantir les collites i estem a mercè del temps, que si plou o si no plou. En els llocs on hi ha regs de suport, els últims temps han proliferat finques on pagesos, però diria més aviat empreses fructícoles, han fet noves plantacions de fruita primerenca que amb l'aigua que tenen poden tirar endavant les collites.

A causa de les dificultats al camp i de l'envelliment de la pagesia, hi ha una tendència que les terres són adquirides per empreses fructícoles o fons d'inversió. A les Garrigues històriques i al Segrià Sud, sovint aquestes empreses modifiquen el paisatge, per fer aquestes finques més rendibles, com esborrar marges, molts dels quals són de pedra seca, que és un patrimoni del territori; a Torrebesses hi tenim un centre d'interpretació.

A Llardecans una empresa fructícola, per protegir les seves collites, ha instal·lat, sense saber la seva efectivitat, un canó sònic per evitar que pedregui sobre els fruiters. Això ha causat un malestar entre els pagesos dels pobles de l'entorn, els quals viuen la desesperació de la sequera i temen, també sense saber la seva efectivitat, que aquest canó pugui espantar les nuvolades de les seves finques i amb elles la pluja tan esperada.

Jo no soc meteoròleg i no puc explicar quina capacitat real té aquest instrument, per remota que sigui, d'evitar les pedregades i espantar les nuvolades. Sí sé que les malles antipedregades, els últims anys, s'han convertit en la salvació del 100 % de la collita de totes les finques on estan instal·lades. Cal posar-se al dia. I, a més, si saps que estàs causant un malestar als teus veïns, per què no evitar-lo. És important quan t'instal·les en un lloc tenir respecte per l'entorn i per la gent que hi viu i treballa des de fa segles. Territori d'ametllers i oliveres. Si no es fan les coses com cal, és normal que els pagesos vegem aquestes empreses com un intrusisme al sector i al territori.

UNIÓ
DE PAGESOS

La pagesia diu prou!

VIURE L'ESTIU A FONTS (1)

Parròquia d'Artesa de Lleida

Tots hauríem de saber aprofitar els dies de descans de l'estiu per gaudir de la natura, que ens parla de Déu i ens hi acosta. La bellesa de la mar blava, la panoràmica des dels cims, la lluminositat dels paisatges amarats de sol, els colors vius dels boscos i prats plens de flors... Tot això convida a aixecar el cor al Creador i a preguntar-li «Com serà, Senyor, el cel que ens tens preparat, si aquesta terra ja l'has fet tan meravellosa?» Segur que l'acció de gràcies naixerà espontàniament des del més pregon de nosaltres mateixos...

No desaprofitem de fer alguna passejada pel bosc. Es una experiència vivificant. Allà hi ha un silenci que convida a la reflexió i a la pregària o a la conversa asossegada. Cert que també s'hi sent alguna remor: la dels ocells i els insectes, la del vent que mou les fulles, la de l'aigua de les fonts i rierols... Però aquests brogits són molt diferents dels sorolls de les nostres ciutats, dels cotxes, de les motos, de les sirenes, que enerven i creen tensió. La remor de la natura, en canvi, relaxa, asserena, ens ajuda a retrobar-nos amb nosaltres mateixos, porta pau, convida al diàleg, acosta a Déu.

El bosc també ens regala l'aire pur, que porta l'olor dels arbres i les flors, tan diferent de la pol·lució de les ciutats. Hi ha flors i plantes senzilles, que potser no trobem a les floristeries, però que d'una manera anònima, ofereixen a tothom la riquesa del seu perfum. Resten amagades enmig de les herbes i costa de veure-les, però hi són.

L'aire ens descobreix la seva presència invisible i ens fa arribar el seu missatge: una invitació a ser persones senzilles, acollidores, capaces de «perfumar» l'ambient que ens envolta. Persones de cor net, que sàpiguen acostar-se als altres amb un somriure amable que facilita l'amistat, lluny de l'amargor i de l'autosuficiència, que sempre separen.

Això sí que és, de veritat, viure l'estiu a fons!

APRENDRE A VIURE

Asumpció Cornadó

*Aprendre a viure
esdevé quelcom tan plaent,
gratificant i senzill,
com aprendre a sentir
les carícies de la Vida.
Carícies amb què
dia rere dia,
en ensenya a viure-la
i a subsistir
en aquest bell paradís.
Aprendre a viure
ha estat el més gran regal*

*que generosament,
la Vida ens ha brindat.
A cada revolt del camí,
amagada,
s'hi troba la Vida,
sortint-te al pas
a cada instant.
Una Vida que podràs beure
amb copa fina i a poc a poc,
perquè amb cada glop
que d'ella beguis,
enfortiràs la teva Felicitat.*

DOMUS DOMINI

MASOS, MASIES, CABANES I TORRES (1)

Miquel Carrera Castellví

Si has viscut en un ambient rural, i el teu jardí d'infància han estat rengs sencers de perers i pomeres, el mot mas no et sonarà gens estrany. I si la família en tenia un en propietat, fins i tot guardaràs bonics records de menjades, migdiades, i festes i treballs de tot tipus allí, mentre reconeixeràs que era un bocí més de casa teva, de la teua llar.

Construccions rurals senzilles, normalment amb una sola estança, teulat a dues vessants i tancament amb totxanes o pedra si se'n trobava de qualitat o tàpia si l'empresa era de categoria, i ja ho tenim. No eren habitatges, només aixopluc i potser magatzem d'eines i aparells de feines de la finca. I noms com el mas del Micalàs o el mas del Carlets em son familiars, i em duen a això, a infància, a trossos en menor mesura a treball. Toponímia d'infantesa.

Queden també noms quasi desapareguts de la meua memòria, i fa estona que miro de recordar enrabiats, el nom d'un mas enrunat que hi ha prop de la serra de La Comasala. Desapareixen els noms com van desaparèixer els que m'ho van senyalar; em queda el passejar-hi molt de tant en tant, allà prop de la vall de Matxerri. Una

mica abans d'aquestes runes n'hi ha unes altres: el Mas de la Planta de la Tia. M'encanta el nom, em duu a antigor, al pas del temps, als noms que llavors es posaven i que avui encara hi són. S'hauria de fer esforços per guardar noms així. I potser per guardar la planta també; devia ser una plantada gran d'oliveres, amb prou entitat per disposar de mas. Com seria la finca? serien arbres grans? qui era aquesta tia? hi va anar molts dies de fred a recollir-ne el fruit?

Ara que si parlo de masos, la nostra perla, el nostre èxtasi arquitectònic el tenim en els masos de volta. No he sabut trobar la raó que expliqui que només se'n trobi a la part de secà del terme, però allí els tenim. Suposo que l'abundància de pedra ho podria explicar ... Són meravella, exemple de perfecció, simplicitat i aprofitament dels recursos. Durant un període de la meua vida, vaig tenir la sort

de compartir algunes jornades de feina i festa en una finca amb una cabana de volta (allí n'hi diuen cabanes, a Les Garrigues) i tot plegat configura un bonic record, una experiència rodona, com la volta.

Escrivint aquestes ratlles, ara mateix he anat a petar a la pàgina wikipedra.catpaisatge.net que resulta que és tota una *wikipedia* que documenta les construccions de pedra seca del país, localitzades en el mapa, amb documentació de cadascuna. De debò, un document total, per si us interessa tenir tot això de la pedra seca ben controlat. Agrupen les construccions en Barraques, Aljubs, Forns, Murs i altres.

Trobem doncs una altra denominació, ja no només Masos i cabanes, ara també Barraques.

En el mapa principal de la pàgina, s'observa com tota la plana regada és un desert en això de la pedra seca, i només s'hi veu una sola construcció, una de sola!!!!

Si sou molt del web, hi trobareu moltíssima informació sobre aquests tipus de construccions; ja sabeu el que diuen ... hi

és tot al web. El que més m'interessa d'això són les rutes, les passejades que es proposin per anar descobrint aquest món, al final una excusa per sortir de casa, agafar el cotxe, la bici o les cames i sortir a rodar, a veure.

Remirant i remenant em quedo amb tres propostes. La primera, la local, que us dugui caminant fins l'extrem sud del terme, cap als Colomers i que aneu gaudint en el descobrir els nostres masos. La segona també propera, que us atansi al Centre d'Interpretació de la Pedra Seca a Torrebeuses; ja només que un poble com aquest disposi d'una cosa tan sonora com aquesta, mereix una visita. Per la tercera, us heu d'arribar fins el Pont de Vilomara, als voltants de Manresa i visitar les tines del vi del conjunt de l'Escudelletta; diuen que són realment impressionants. Així que ... rodar pels termes, badar amb les construccions pageses i fruit de valent!!!!

AQUELL PAGÈS QUE CANTAVA

Felip Gallart Fernández

El llibre *Cròniques d'un pagès cantautor*, el número 15 que publica l'Agrupació Cultural la Femosa, és la continuació del llibre *Els Tartanys en la terra de la música*, que Jordi Oró va publicar a la mateixa col·lecció, l'any 2017. Però és molt més que això. Entre els anys 1973 i 1978 Jordi Oró va ser un dels representants més significatius de la Nova Cançó Catalana a les comarques d'allò que anomenem Ponent. El moviment de la Nova Cançó Catalana no va passar de puntetes per les nostres comarques. I així com els membres de Can64 van esdevenir els seus protagonistes entre els anys 1964 i 1971 i ho van explicar en un llibre titulat *La nova cançó a Lleida. El compromís d'uns cantautors als anys 60*, cantants com Jordi Oró i el Grup Ponent i molts altres artistes ho van continuar a la dècada dels setanta del segle passat. I Jordi Oró en fa la crònica en el seu llibre. I ho fa amb un estil amè i desimbolt. Ho explica d'una forma clara, ordenada, entenedora i precisa, amb una línia narrativa que es fa molt agradable al lector.

Jordi Oró estructura el seu llibre en tres parts. A la primera ens parla de la seva presa de consciència vers la llengua catalana i la cultura del seu país. Curiosament això va passar al lloc més hostil que podia existir, concretament a Gardeny, on feia el servei militar. Escoltar com Carles Miquel Fauró Garcia interpretava cançons de cantautors catalans, sobretot el tema de *La guitarra* de Joan Manuel Serrat, li va despertar el sentiment catalanista i la necessitat de cantar en la seva llengua.

Tocant la guitarra durant el servei militar (Arxiu de l'autor).

La segona part és segurament la més interessant del llibre. És la que fa que *Cròniques d'un pagès cantautor* ultrapassi els límits locals. Que el llibre sigui un document ineludible per a qualsevol persona que vulgui tenir una visió general i completa del fenomen de la Nova Cançó. En aquest segon capítol, Jordi Oró recull bona part dels concerts on va participar, però també el seu context, tot allò que es movia al voltant dels cantants i de les seves cançons. Oró reivindica els moviments de protesta ponentins contra el règim franquista, entre ells els recitals que organitzaven els joves dels diferents pobles i que les autoritats del moment miraven amb hostilitat i molt sovint censuraven o directament

Actuació al Museu de Prehistòria d'Artesa (Arxiu de la Femosa)

prohibien. Així per exemple la presentació del Grup Ponent a Lleida que s'havia previst per al novembre de 1975, no es va fer fins al febrer de 1976, perquè les autoritats del moment no l'autoritzaven. La I Trobada de la Cançó de les terres de Lleida, que es va fer a Guissona al juliol de 1976, la va organitzar un grup que es feia dir "La Colla de l'amor lliure" i que es reunien al Centre Catòlic Obrer. Jordi Oró reivindica la influència del seu amic Felip Domènch i els anys daurats de la Femosa a cal Tomàs, quan hi van desfilar tota mena de persones i d'ideals de canvi.

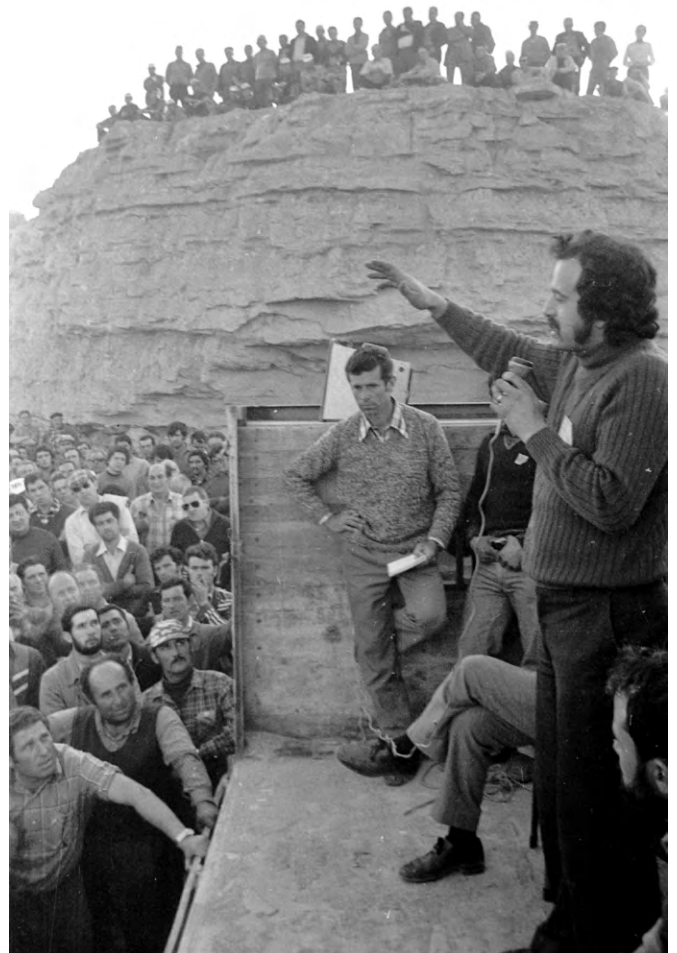
Jordi Oró reivindica el Grup Ponent, al qual va pertànyer juntament amb la Teima, el Xerric, el Miquel Àngel Tena, el Miquel Sancho, el Carles Juste, l'entrançable Beethoven. Reivindica molts altres artistes amb qui va compartir escenari. Eren uns altres temps és clar. L'Assemblea de Catalunya. Els clams per la Llibertat, l'Amnistia i l'Estatut d'Autonomia, les campanyes a favor de la llengua i la cultura catalana, a favor dels presos polítics (per qui anaven la major part dels diners recaptats). Eren temps de mobilitzacions, de compromís i de presa de consciència. Eren temps difícils i

Adolf Costafreda (Foto: Joan Antoni Iglesias/ Arxiu de la Femosa).

estrany. La democràcia no arribava, potser de fet mai no arribarà del tot, però semblava llavors que tot es posava en marxa i que era possible.

A partir de les lletres de Maria Antònia Salvà, però sobretot de l'Adolf Costafreda i del Carmel Biarnés d'Ascó, Jordi Oró va poetitzar el camp i la feina de pagès. Jordi Oró va fer seves les reivindicacions de la pagesia. Va esdevenir la veu del camp i del recent creat sindicat Unió de Pagesos. Amb les seves cançons Jordi Oró va viure des de primera línia les Tractorades de 1977-1978, que tanta importància van tenir per a la consolidació d'aquest sindicat. Jordi Oró va ser també un dels primers cantautors que va musicar poemes de Màrius Torres. Va participar de forma activa en la campanya per aconseguir que el llavors institut de batxillerat masculí duigués el seu nom. Un triomf inapel·lable del catalanisme lleidatà, del qual al Jordi Oró n'hi pertoca una bona part.

Felip Domènch Costafreda (Fons Gómez Vidal. Arxiu Fotogràfic de l'Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida).

Jordi Oró va ser un cantant que va gaudir d'èxits esclatants. Concerts memorables com els del Claustre de la Seu Vella, el 7 d'abril de 1974. O el del 8 de juny de 1974 al Centre Comarcal Lleidatà de Barcelona, que li va valer el primer premi del

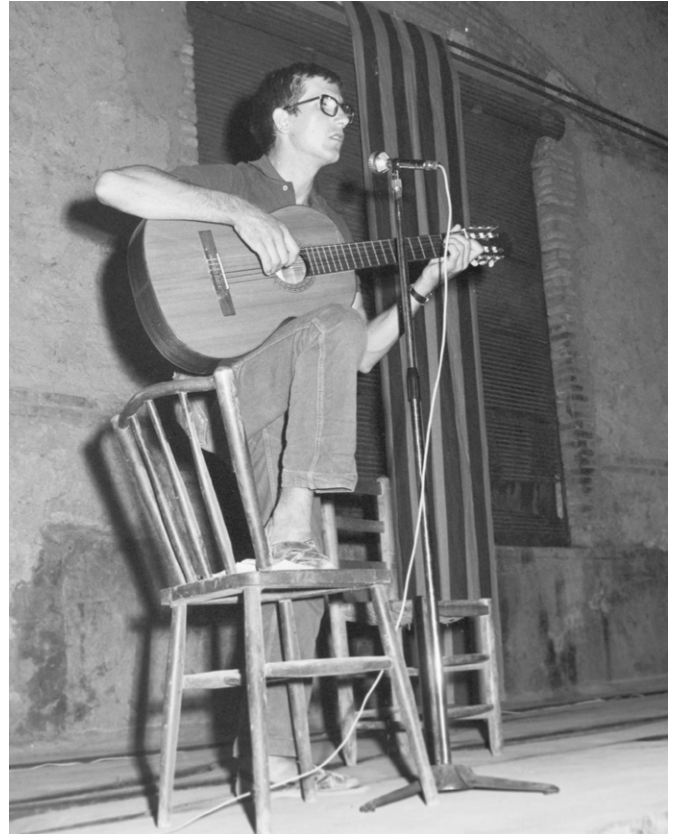
Recital al claustre de la Seu Vella de Lleida (Foto: Joan Antoni Iglesias/ Arxiu de la Femosa).

8è Festival de la Cançó Catalana. O el del 4 de setembre de 1976, a les Sis Hores de Cançó de Bellpuig al davant de 2.500 persones. Jordi Batista, per descriure la sensacional acollida que aquell vespre va tenir el cantant d'Artesa, va signar una crònica al *Diario de Barcelona* que deia "Jordi Oró y todos los demás". Però és que tots els altres eren Marina Rossell, Celdoni Fonoll, Dolors Laffitte, Xavier Ribalta, el Grup Coses i Ovidi Montllor.

Jordi Oró amb la guitarra a l'estudi de Carmel Biarnés d'Ascó (Foto Carmel Biarnés / Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre).

Jordi Oró cantava el camp i la pagesia, un fet inèdit. Musicava Màrius Torres, llavors un altre fet inèdit. Jordi Oró connectava amb el públic i se'l posava a la butxaca. Les cròniques del moment destacaven la seva espontaneïtat, la seva naturalitat, la seva autenticitat. I així va ser fins que l'any 1978, després del gran bany de realitat, Jordi Oró va abandonar els recitals i ja només va pujar als escenaris de forma puntual i escadussera. I això és ja el relat de la tercera part del llibre, la de les actuacions amb l'Eva Drudis, amb l'entrançable Joan Cassola i el Josep Rebull (Grup Nemon-hi), El Tartanys en Do major, les activitats a l'Agrupació Cultural la Femosa, les presentacions dels llibres *Màrius Torres*, *l'última rosa* i *La llavor dels somnis*, la gravació de les seves cançons al CD *Un batec lliure*, l'any 2003... Sempre ens quedarà la música, diu Jordi Oró en aquest darrer capítol, el que clou el llibre. És clar, sempre tindrem

Actuació de Jordi Oró a l'ermita de Sant Pau de la Figuera (Priorat). (Foto Carmel Biarnés / Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre).

les bones cançons i aquest llibre per recordar-nos que tal vegada hi hagué un pagès que cantava el camp i la dignitat dels que hi viuen i treballen.

LA PINTURA: OBSERVAR, IMAGINAR, APRENDRE, TRANSFORMAR...

Grup de Pintura d'Artesa de Lleida

Un any més el Grup de pintura d'Artesa de Lleida, ha acabat el curs amb un bon feix de treballs sota el braç. Pintar és un repte que et posa a prova i alhora t'estimula perquè un cop has acabat, sempre tens ganes de tornar-hi, ja sigui per reviuere l'experiència o per millorar-ne el resultat. Mai no et deixa indiferent. El repte esdevé quan davant del paper en blanc has de guixar-hi alguna cosa que pot sortir de la imaginació o pot ser una còpia d'una realitat viscuda o no: un paisatge, una persona, un detall etc que vols plasmar a la tela, full, cartolina, paret...

Sempre és millor iniciar l'experiència dominant una mica el dibuix, controlar les distàncies, les mesures, els diferents plans, les formes, la perspectiva...però també és interessant començar a pintar des del nores, triant els colors segons el que sents i guixar des de l'emoció tot deixant anar la imaginació en un mar de colors. El resultat d'aquell garbuix de tons i ratlles pot ser sorprenent, sinó gratificant. Amb això volem dir que no hi ha una sola manera d'apropar-se al dibuix i a la pintura, aquesta pot ser canviant i la teva pròpia experiència et dirà quin pas has de donar a continuació, segons l'objectiu que persegueixes.

Per damunt dels resultats, **el fet de pintar sempre és un apropament a un mateix, una experiència que t'aïlla de les preses, el soroll, i els neguits que se t'imposen** i que et situen, moltes vegades, a la corda fluixa de la vida. **Quan pintem recuperem el nostre centre i l'ara i l'aquí que ens pertany;** és una experiència enriquidora que ens obliga a mirar l'entorn amb uns altres ulls. De sobte veus la bellesa oculta de les coses, te l'apropies i la guardes al si del teu rebost dels bons records els quals, dibuixats fotogràfiats, podràs compartir i en aquesta intenció regalar bons moments.

Pintar també t'obre les portes, no solament a la bellesa, sinó també a tot el que et pot sorprendre i fins i tot desagradar, però que t'inspira per deixar-ne constància i ressaltar el que molta gent no vol veure: la misèria, la por, la decadència, la crueltat... com feien els escriptors naturalistes, però ara amb els pinzells o el llapis i denunciar allò que no voldries que existís. Quants pintors ho han fet i s'han convertit en missatgers d'uns temps tèrbols i immensament injustos: Goya, Picasso, Dolors Simó...Treure-ho a fora a través de l'art ens ajuda a suportar el que no podem canviar i alhora crida l'atenció, un cop més, dels que sí poden fer-ho.

El Grup de pintura d'Artesa està integrat en un grup més gran, els **USK Lleida (Urban Sketchers Lleida)**, que vol dir «pintors de carrer», és a dir que pintem directament del natural. El grup de Lleida està integrat, alhora, en un grup USK mundial. El moviment Sketchers va sorgir a la primera dècada del S. XXI i a Lleida va arribar el 2017. A la majoria de ciutats d'arreu n'hi ha i sovint es fan trobades per compartir l'experiència. A Artesa hem pintat directament del natural amb els companys de Lleida i darrerament com a activitat escolar, dins de la setmana cultural. Val a dir que treballar amb la mainada que vol aprendre és molt gratificant i ens omple de satisfacció veure com amb una petita guia poden fer dibuixos admirables.

De cara al proper curs, el Grup de Pintura d'Artesa s'obre als escolars de 6è de primària i també a **persones adultes de qualsevol edat**. Tota persona que li agradi dibuixar i pintar, encara que no tingui cap tipus d'experiència, però li faci il·lusió, el nostre company Ramon Farré estarà a la seva disposició per iniciar els primers passos. I si ja en sap, podrem compartir amb la resta de participants l'experiència de cadascú. Es un taller gratuït que durarà tot el curs. L'horari serà els **dijous a partir de les 6** de la tarda al segon pis de la Casa de la Vila. Guardeu-vos aquesta data si voleu venir.

Més informació als telèfons:
616191038 / 626703344 / 630055645.

Des d'aquestes planes us animem que així sigui.

Bon estiu! I si pot ser que sigui fresquet i ploigui de tant en tant, que prou falta fa!!

LA REVOLTA DEL MES D'OCTUBRE

Josefina París Mor

EL DECRET DEL 9 D'OCTUBRE

La Generalitat de Catalunya decretà la dissolució dels Comitès Locals el 9 d'octubre de 1936 i establí la reorganització dels ajuntaments amb els representants de tots els partits i sindicats del Front d'Esquerres de Catalunya en la mateixa proporció que intervenien en el govern de la Generalitat. 3 representants per ERC, 3 representants per la CNT, 2 representants pel PSUC, 1 representant pel POUM, 1 representant per Acció Catalana Republicana, 1 representant per Unió de Rabassaires.

Els dies anaven passant i el Comitè Local d'Artesa no es dissolia i el nou Ajuntament no es reformava. El descontentament i l'agitació que es vivia al poble anava en augment, fins que el partit polític d'Estat Català d'Artesa en un míting celebrat a la seu del partit, davant dels seus seguidors, va manifestar obertament la seua oposició al Comitè dient que havien de destituir-se perquè eren uns escopeters.

Seguidament, els Rabassaires també es van oposar al Comitè i van venir a complicar més la situació. Entre els sindicats d'Artesa es va obrir una bretxa soterrada en què gent del poble que no era feixista, però estaven afiliats a les dretes, es manifestaven obertament contraris a la revolució social de la CNT-UGT.

Així anaven les coses al poble fins que el 19 d'octubre de 1936, en una reunió celebrada al Centre Republicà d'Esquerra es va prendre l'acord de declarar pel dia següent una vaga general al poble.

El sindicats de la CNT-UGT no es van donar per assabentats d'aquest acord i el dia 20 d'octubre quan els carros de la col·lectivitat, carregats de llavors i d'adobs per anar a preparar la sembra dels

cereals, estaven disposats a sortir, un veí del poble es va presentar a la casa de la col·lectivitat i va obligar a desenganxar les cavalleries de les carretes i a exigir a la col·lectivitat a complir l'acord de vaga que els sindicats havien pactat el dia anterior.

LA REVOLTA DE LES DONES

La desobediència a la vaga general per part del Comitè Local encara va encendre més els ànims de la gent d'Artesa i la població va explotar.

Davant la gravetat dels fets i potser també davant la passivitat adoptada pels homes del poble que no s'oposaven obertament al Comitè, va ser un grup nombrós de dones que es va rebel·lar i va sortir al carrer per manifestar-se i protestar contra la política antifeixista de la CNT i la UGT.

El mateix dia 20 d'octubre es va formar una gran manifestació de dones i nens que van recórrer els carrers d'Artesa demanant la llibertat dels presos acusats de facciosos que el Comitè d'Investigació havia detingut i fer tancar a la presó de Lleida.

Cridant eslògans de "Viva el feixisme" i "Viva Gil Robles" la manifestació es va dirigir davant la casa de la col·lectivitat, situada al carrer del Castell, demanant també la destitució dels "castellanos" entre els quals hi havia el president del Comitè.

Dins del local de la col·lectivitat es trobava Ramon Oriol delegat del Comitè Provincial de la Confederació Nacional del Treball que en sortir al carrer, les manifestants el van seguir i el van abordar, cridant i demanant la llibertat dels homes del poble empresonats a Lleida.

Quan la manifestació va arribar davant del local de la CNT, situat al núm. 4 de la plaça Major, moltes dones van entrar dins l'edifici i van començar a tirar mobles i llibres de la biblioteca del Sindicat pel balcó i després allí mateix, els van cremar en una gran foguera.

Al xofer del cotxe del delegat Ramon Oriol que estava situat davall del balcó de la CNT, el van obligar a canviar-lo de lloc a l'hora que li requisaven. Van col·locar un gran cartell damunt del vehicle on hi van escriure: "requisado por las mujeres".

La manifestació també va intentar assaltar el local de la UGT però davant l'actitud que va adoptar un sindicalista van desistir de fer-ho.

Van pressionar el Comitè Local perquè alliberés els presos del poble tancats a la presó de Lleida. Veient el grau de pressió que hi havia al carrer, per apaivagar els ànims i desfer la manifestació, el Comitè els va prometre que signarien un document demanant la llibertat dels presoners.

Mentrestant alguns homes que estaven observant expectants el desenvolupament dels fets es van agregar a la revolta. Un grup d'ells va començar a tallar mitjançant curtcircuits la línia telefònica perquè el poble no es pogués comunicar amb Lleida. Un altre grup va requisar l'auto del Comitè i quan al xofer se'l va obligar a posar-lo en marxa, aquest s'hi va resistir perquè no podia sortir sense el permís el Comitè. Els manifestants li van contestar que allí no hi havia altre Comitè que ells.

Veient la gravetat dels fets, els membres del Comitè es van replegar a la casa de la col·lectivitat, situada al carrer del Castell, preparant l'ofensiva perquè els manifestants els volien assaltar. Dos dels homes del Comitè van sortir per la part del darrera de la casa i van marxar a Lleida per donar part a les organitzacions i a les autoritats de tot el que estava passant al poble d'Artesa.

Els primers en arribar a la població van ser uns milicians de la CNT, una delegació de l'Ordre Públic, una delegació del Comitè Popular i una delegació d'Investigació. En un primer moment a Lleida corria el rumor que a Artesa havien matat algun company i van arribar al poble un grup nombrós de milicians, tots ells de la CNT.

DETENCIÓ DELS MANIFESTANTS

El delegat de l'Ordre Públic en presència del Comitè Popular i el Comitè d'Investigacions, va reunir el Comitè Local demanant una explicació detallada dels fets ocorreguts a Artesa aquell dia 20 d'octubre.

Després d'escoltar les declaracions dels implicats, el delegat d'Ordre Públic els va venir a dir que tot el que havia succeït a Artesa podia haver estat donat per la demora en la constitució del Consell Municipal tal com disposava el Decret de la Generalitat del dia 9 d'octubre per la reorganització de l'Ajuntament d'Artesa. El Comitè Local va argumentar que aquella mateixa nit totes les organitzacions d'Artesa estaven convocades per constituir el nou Ajuntament.

Després d'haver escoltat i pres nota d'aquestes declaracions, el Comitè d'Investigació va començar el treball de detenció de tots els manifestants que havien pres part més activa en el moviment subversiu. Es van detenir un total de 14 dones i 39 homes.

Passats els dos primers dies de la detenció es van posar en llibertat 23 dels detinguts. Després en una altra visita del Comissari d'Ordre Públic al poble van acordar posar en llibertat la resta de detinguts a excepció de dos homes que van quedar empresonats.

Als dies següents, la majoria de diaris de l'època es van fer ressò del greu succés viscut a Artesa de Lleida, i alguns deien així:

La VANGUARDIA del dia 24 d'octubre de 1936 deia: "El Comisario d'Orden Público, José Rodés, se ha trasladado al pueblo de Artesa de Lérida para solucionar unos asuntos que existien entre varios vecinos de aquella población."

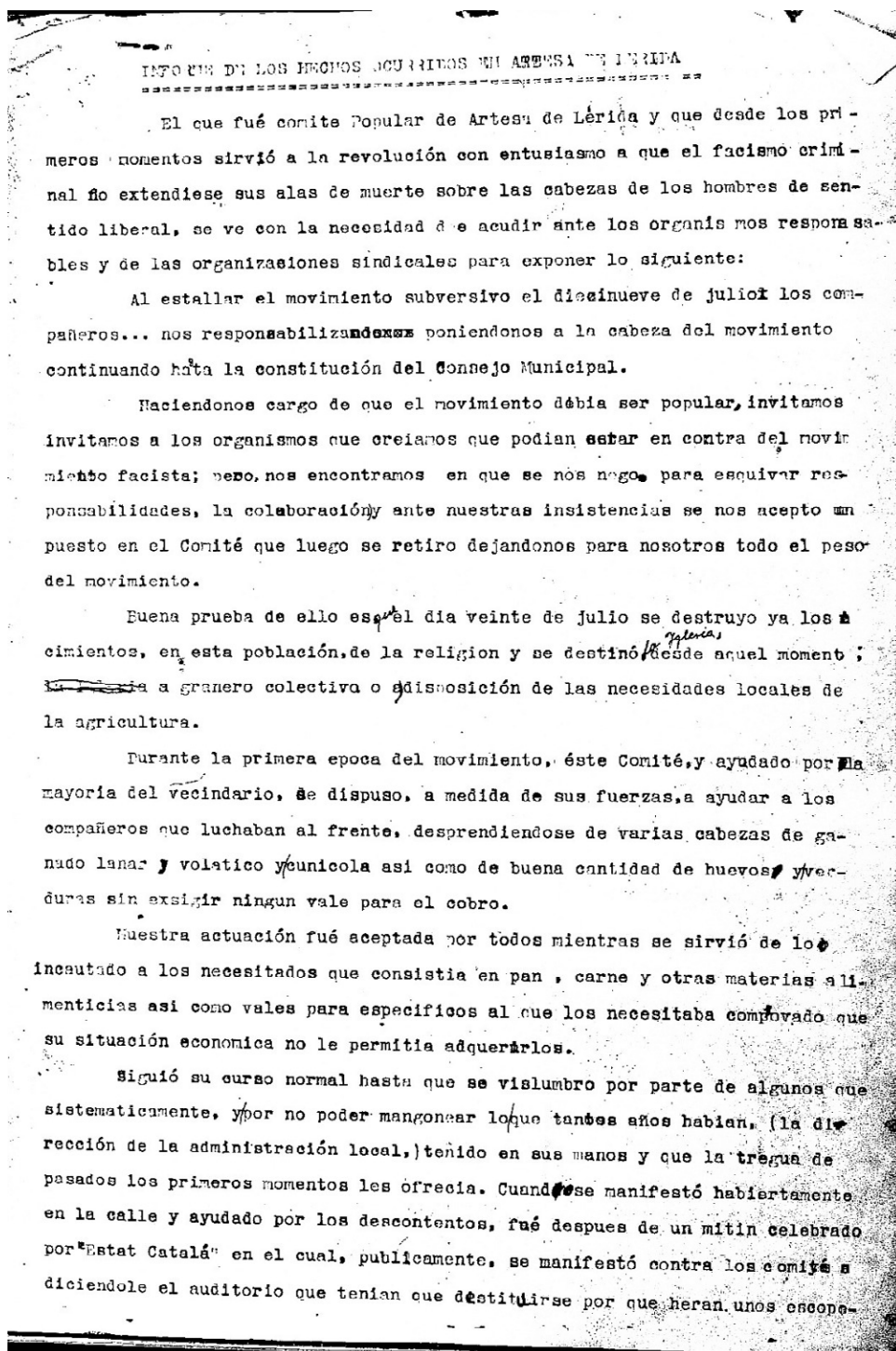
El Sr. Rodés ha podido aconseguir, después de su visita, que fuesen libertados las mujeres y todos los Hombres, a excepción de 2 que se hallaban detenidos en la cárcel de esta Ciudad.

El diari COMBAT del POUM del dia 27 d'octubre de 1936, publicava: "Com a resultat de la visita que el Comissari d'Ordre públic efectuà ahir al poble d'Artesa de Lleida, han quedat sense efecte bona part de les detencions que fins a la data estaven efectuades. A la presó hi ha quedat solament dos detinguts. També han estat alliberades totes les dones que es tro-

baven detingudes al poble d'Artesa de Lleida".

Malgrat la gravetat dels fets ocorreguts a Artesa el dia 20 d'octubre de 1936, no es va haver de lamentar cap desgràcia personal. Tant els revoltats com el Comitè Antifeixista Local van mostrar molta serenitat i van aconseguir controlar la greu situació que s'havia desencadenat.

No obstant, aquest greu succés va servir per accelerar la formació del Consell Municipal d'Artesa.

LA DONA AVUI.

COMENTARIS A L'ENTORN DEL LLIBRE DE MARINA PIFARRÉ: *DONES SILENCIADES*

Eulàlia Solà Miró

El llibre del qual parlarem va ser presentat a Artesa de Lleida el dia 20 d'abril de 2023, dins del marc de la Setmana Cultural i ens parla, a través de breus biografies, de vint dones de l'Horta de Lleida.

L'autora, la Marina Pifarré, ha viscut directament el silenciament de les dones rurals, ja que ella és filla de l'Horta de Lleida, de família pagesa i ramadera. Era la petita de cinc germans, fundadors de la Lleteria Pifarré del carrer Caldereries. S'encarregava de repartir la llet per les cases, després anava a l'escola. Va voler estudiar dret i ho aconseguí. No era

fàcil per a una dona de l'època tenir estudis superiors.

Formada com a advocada, va exercir com a professora de Dret Laboral a l'Escola d'Art Leandre Cristòfol, fins que es va jubilar.

Des d'un punt de vista social, ha estat sempre un referent en la defensa de l'Horta de Lleida, l'anella verda de la ciutat i un dels seus símbols d'identitat que convé potenciar i conservar, i és també una activista a favor dels drets de la dona del món rural i el Feminisme.

El seu llibre, *Dones silenciades*, vol deixar constància, a través del que les protagonistes expliquen, del paper de la dona pagesa com a puntal de l'economia i l'estabilitat familiar, alhora que contextualitza tota una cultura i una manera de fer que no es pot explicar sense la seva intervenció.

Les històries que desplega el llibre, són només una petita engruna exemplar de vint vides, representants totes elles d'altres dones que podrien subscriure fil per randa les experiències viscudes. Entre totes formen un gresol d'experiències que demostren una multitud de sensibilitats i maneres d'entendre la vida, però amb uns denominadors comuns: el treball, l'opacitat i el silenci. Elles eren un sac de feina i tenien cura de la família en totes les necessitats des del menjar, al vestit i l'educació, la cura dels vells i les criatures. També eren puntal de l'economia ja que participaven en les feines

del camp i la cura de les bèsties. Cuidadores, ramaderes i pageses no tenien descans.

Tanmateix, a la societat, qui ostentava, i encara avui ostenta, la majoria de càrrecs públics i s'enduia els honors, era l'home. El pagès també treballava molt, de sol a sol i encara més, però, tot i l'època en què el treball es ponderava amb excelsitud, tenia moments d'esbarjo: se'n anava al cafè a fer-la petar amb els amics o a jugar a cartes. La dona mai.

La manera com elles han viscut aquesta situació, i com l'expliquen, ens diu que són ben conscients d'aquesta discriminació i que no l'accepten. Algunes se'n lamenten, altres fan propostes de millora i de normalització de rols des d'una perspectiva d'igualtat de gènere en moments en què el treball de la dona no constava enlloc.

A tall d'exemple en citarem algunes. La història de la Rosa Isabel Solé ens parla d'aquesta situació d'invisibilitat ja que, malgrat els anys de treball, quan va ser gran, no tingué dret ni a una pensió. Però la desigualtat ja començava a l'escola amb la separació de nens i nenes i amb una educació diferenciada segons el sexe. «Als nens els van assignar un professor i a les nenes les tasques d'aprendre a cosir, cuinar i a tenir cura de la casa», diu al relat. Vivia, a més, amb els sogres, que l'excloïen de la possibilitat de decidir per ella mateixa. Es tracta, com tantes dones de l'època, d'una doble marginació social i familiar.

Algunes se'n van sortir amb més èxit, no sense entrebancs i gràcies a la seva ferma voluntat de ser com la Dolors Comes, pagesa conscient i orgullosa de ser-ho, presidenta de l'associació de veïns de la Partida de Grenyana, secretària de la Comissió de l'Horta de la Federació de Veïns de Lleida. I presidenta del col·lectiu «Dones de l'Horta», que tingué les seves crítiques quan es va formar. Tal com ella comenta:

«Les dones no ajudem al tros, treballem al tros»
També ens dirà:

«...de vegades són les mateixes dones les que restem autoritat a la feina d'altres dones. Amb actituds així fem un gran favor al masclisme i al patriarcat».(1) Sobre això val a dir que la cultura masclista afecta també les dones, un altre tema és com sortir-se'n.

Però no totes pateixen aquesta discriminació. L'Antònia Grau ha participat en les tasques de la llar i la feina del camp a parts iguals amb el seu marit; reconeix que no era freqüent i que la relació es basava en el respecte i la confiança. També és conscient de la situació del sector i que si no millora, la pagesia desapareixerà. Sobre aquest comentari, ens preguntem quin sector o empresa pot treballar per sota dels preus de cost del producte. És evident que la dona patia les conseqüències de la discriminació del sector en primera persona ja que és qui havia de posar el plat a taula i socórrer la família en totes les necessitats.

La reclamació de preus justos per al camp és una vella lletania que deixaria enrere unes ajudes que arriben en comptagotes i repartides de manera desigual. D'aquí que la dona pagesa torna a patir una doble marginació: com a dona i com a pagesa.

Les conclusions sobre les vides explicades ens diuen que cal sortir del bucle del victimisme perquè la societat patriarcal és present arreu. Només els treballs que s'exerceixen des de professions qualificades, després de guanyar una oposició, tenen sous igualitaris, però un cop dins, aconseguit el lloc de treball, la discriminació de valors i de presència continua. Des del món de la judicatura, a la política, passant per l'ensenyament o la sanitat, els càrrecs més rellevants, la majoria, estan ocupats per homes. I no oblidem la subordinació a voltes humiliant.

La violència de gènere i la recent i polèmica llei aprovada: «Només sí és sí», és un exemple del que estem dient. Poder, diners i sexe mouen el món. Es que no hi ha altres valors? Altres mirades? Les dones hi podem fer molt en aquest canvi de perspectiva. Però hem de poder opinar i dirigir des de la paritat, l'autoestima i el respecte. Un dia serà demà i potser veurem que això és possible.

Les biografies presents al llibre *Dones silenciades* de la Marina Pifarré són una mostra, evident, d'aquesta discriminació en el món agrari, però que també es fa extensiu a altres professions, com dèiem adés. A través del relat de les seves vides, arribem a unes conclusions que caldrà tenir en compte per millorar el present i repensar un futur en què la igualtat i la dignitat substitueixin el dirigisme, la manipulació i l'opacitat dels 52% de la humanitat en totes les cultures del planeta.

(1) PIFARRÉ i ROVIRA, Marina: *Dones silenciades*.
Ed. Gràfic Nou Lleida SL pàg.100, febrer 2023.

FAUNA DEL TERME

Isidre Drudis Bellmunt

COGULLADA COMUNA o VULGAR (*Galerida cristata*)

És una espècie d'ocell de l'ordre dels passeriformes comú als Països Catalans. continentals però en regressió. Viu a camp obert, als afores dels pobles i ciutats, per les vores dels camins i li agrada molt voltar pels terrossos. S'ha estès també pel rec. Nidifica a terra i és sedentària.

Mesura 17 cm de llargària total i 34 cm d'envergadura de les ales. És un ocell de color terrós, que presenta el pic tacat, un plomall al cap, el dors i el pit vionats. Cua curta, amb les vores clares i el centre fosc. Presenta una trossa llarga i vionada molt característica que pot bellugar a voluntat. No presenta dimorfisme sexual.

Xavier Aixalà i Martí. *Artesa de Lleida. Fauna. Peixos, amfibis, rèptils, ocells i mamífers*. Col·lecció la Femosa, 1995, pàg. 78.

EL QUADERN D'HÈRCULES POIROT

Juan Antonio Lucena Centella

El dissabte dinou de setembre de 1970 va quedar marcat en els cervells de tots els vilatans d'Artesa la Vella, no pel que en aquell moment va passar -que ja va caure com una maçolada- sinó pel que, dues setmanes després, es va esbrinar què havia passat.

A Artesa la Vella no passava res que no passés en un poble de la seua grandària i contrades i per aquelles alçades de setembre la calor ja havia reculat i els pagesos tenien al sac totes les peres d'estiu. Els "hippies" -treballadors temporals del camp- havien volat i els propietaris dels arbres fruiters rebien l'ajuda, majoritàriament, de la seua família per poder acabar la collita de la poma abans que un estol de fulles, amb la mateixa parsimònia que ho fan els flocs de neu, caiguessin amuntegades al terra i donessin pas a l'esporga.

Aquell dissabte malastruc, lo Ramon, sagristà de Sant Miquel -l'església del poble-, d'aspecte escardalenc i ànima lletraferida, havia estat treballant tot lo matí, amb son pare, al tros i ara es dirigia a la parròquia perquè el nou capellà -home culte i agitador de joves- ho tingué tot a punt per la missa del diumenge.

-Hola Lluïsa, has vist a mossèn?

-Ha marxat a casa seua a dinar.

Mossèn Carles -el recent rector de Sant Miquel- dinava cada dia a dos quarts de dues i la seua majordoma, la Núria -un secalló de dona i caràcter de tenir-los ben posats-, sempre ho tenia a punt en aquesta hora. Tant la Lluïsa com la Núria eren dos beates que des que mossèn Carles havia substituït l'anterior capellà, l'ajudaven a l'església i a casa seua. Era coneguda la mala relació entre aquestes dues, per ningú entesa, i que es va accentuar, i gairebé esdevingué violenta, arran d'aquell fatídic dinou de setembre.

Lo Ramon era un entusiasta d'Agatha Christie -era típic per aquella època que els lletraferits la llegissin- i del seu personatge Hèrcules Poirot. Mossèn Carles li havia proporcionat moltes novel·les de l'escriptora anglesa. Un mossèn que, pels que eren molt de missa no el veien amb bons ulls, ja que el veien massa modern i molt implicat en qüestions culturals de tota mena i poc avesat a les coses pròpies dels capellans. Quan lo Ramon creuava la plaça per anar a casa de mossèn Carles un crit esfereïdor sortí d'aquesta. En quatre camades es va plantar dintre i va veure la Núria plorant a llàgrima viva i mossèn recolzant el cap al damunt de la taula totalment inert, semblava mort. Dos números de la guàrdia civil van baixar de Castellans a Artesa la Vella, avisats pel metge del poble, després d'haver comprovat que mossèn havia finat.

Mentre s'esperava la comitiva judicial de Lleida van passar dues hores, que van servir per fer volar tot tipus de comentaris envers el ja difunt, mossèn Carles. Ara els missaires no van perdre l'oportunitat per omplir el cap de vent a la gent reafirmant-se que no era un capellà adient pel poble i que era poc servat. Arribats els de Lleida es van obrir pas a cop de colze entre la gernació xafardera aplegada davant la casa del difunt.

-Què vingui un fuster! Va cridar el cap de la comitiva judicial. El forense no podia passar els seus cent-quaranta quilos per la porta. Solucionats tots els problemes d'accessibilitat, el forense agafà una mostra de bolets del plat que hi havia damunt la taula i del que mossèn havia menjat, després d'haver inspeccionat el cos amb molt deteniment.

La Núria i el sagristà van ser els únics vilatans que van ser interrogats i lo Ramon no havia perdut pistonada de tots els moviments de la comitiva. S'havia posat en mode Hèrcules Poirot i era la seua gran oportunitat per esbrinar què li havia passat exactament a mossèn.

Dos dies després, del jutjat van donar permís per fer l'enterrament i van determinar que, encara que la mostra del menjar estava bé, la mort l'havia produït una intoxicació alimentària i van tancar el cas com un accident.

Lo Ramon, quan ningú el va veure, havia agafat una mostra de bolets del plat de damunt la taula i també bolets de la bossa de la brossa que algú havia llançat, i no els va barrejar.

-Ei Negre, menja't això! El mateix dia de la recollida de les mostres de menjar, el sagristà, donà al seu gos els bolets que havia agafat de la bossa de brossa.

El gos, que era més llest que la gana, va refusar el menjar. Ja li havia demostrat al seu amo, més d'una vegada, que el menjar en mal estat no se l'empassava ni que el matessin. Continuà amb les seues comprovacions i li donà la mostra de bolets agafats del plat de damunt la taula i el gos se'ls va cruspir abans que el seu amo digués "amèn!".

A l'imitador d'Hèrcules Poirot se li va fer un nus al cervell perquè, en un primer moment, no lligava caps per enlloc, però, anotà en un quadern les seues conclusions. No era la primera anotació que feia i, en tenia moltes -sempre referides a qüestions polèmiques entre els veïns d'Artesa la Vella- d'ençà que va entusiasmar-se amb les novel·les d'Agatha Christie.

La setmana següent al traspàs de mossèn, lo Ramon va tindre molta feina al tros ajudant son pare però, el dissabte a la tarda va tindre festa i aprofità per rellegir totes les anotacions que tenia al seu quadern referents al capellà:

"Vint de juny de 1970, entro a l'església en busca de mossèn i sento uns gemecs que venen del confes-

sionari i crido "mossèn Carles" i els gemecs s'aturen en sec, "mossèn Carles" i cap més soroll; agafo i foto el camp".

Quinze de juliol de 1970, casualment sento una discussió entre la Lluïsa i la Núria. La Núria: "mala pècora com t'has atrevit?, i en un lloc sagrat!, si no és per mi no serà per..." i uns lladrucs del Negre van ofegar les últimes paraules de la Núria. La Lluïsa: "que t'empatolles si a l'única que vol és a mi". A partir d'aquí la bramadissa que sortia de cal mossèn no em va deixar esclarir res més.

Divuit de setembre de 1970, entro a l'església i des de la porta sento una forta discussió entre mossèn i la Núria. Estan al fons de la parròquia i les paraules sembla que volin i no en caço ni una".

Al Ramon li bullia el cap intentant lligar caps i, havent passat l'enterrament, el seu punt de mira el va ficar en les dues dones, sobtant-li que cap d'elles es va endolar.

Havien passat dues setmanes des de la mort de mossèn que al poble de Castellans, com gairebé cada primeria del matí, els raigs de sol pujaven per la costera de la carretera de Les Borges i omplien els carrers de llum mentre els rum-rums dels tractors i furgonetes orquestraven un so que anunciava una nova jornada al camp. En Julià, pagès ja retirat, martinava diàriament per no perdre's l'espectacle. Des d'un banc de pedra estant albirà una figura "sagristà d'Artesa la Vella?" En la proximitat va veure com el Ramon entrava a la caserna de la guàrdia civil portant un quadern que a la tapa va poder llegir: "Hèrcules Poirot". Mitja hora més tard, a la vila d'Artesa la Vella, la porta de ca la Núria tremolava pels cops d'un número de la guàrdia civil, que acte seguit va vociferar "abre la puerta Nuria Comaposada, somos la guardia civil".

Quinze anys es van escolar abans que Carles Comaposada, orfe de pare i nascut a la presó de Lleida l'any 1971, arribés al poble d'Artesa la Vella per conèixer alguns parents que encara li quedaven, i, s'assabentà per boca de l'antic sagristà de la parròquia, que son pare havia estat rector d'aquesta.

NOTA:

Aquest relat fictici no amaga cap intencionalitat que no sigui literària i està totalment inspirat en el món creatiu de l'escriptor mequinensà Jesús Moncada, amb l'excepció que l'autor s'ha fet avenir alguns trets característics de mossèn Piñol (personalitat real, pels volts dels 70, a Artesa de Lleida) per vestir mossèn Carles (personatge de ficció), a més de localitzar la trama a Artesa de Lleida (Artesa la Vella).

TORNEJOS DE L'E. F. INTERCOMARCAL

Text i fotos: La Junta de l'EF Intercomarcal

XIV MEMORIAL ANTONI BOSCH

El passat 10 de juny el es va disputar, al camp municipal de Puigverd de Lleida el XIV Memorial Antoni Bosch categoria aleví, amb la participació de 20 equips: EF Intercomarcal A, RCD Espanyol, UE Alpicat, EF Garrigues, UD Jesús i Maria, Atlètic Lleida, EF Intercomarcal B, CF Barcelona, Atlètic Segre, EF Baix Segrià, CE Mig Segre, EF Intercomarcal C, EF Noguera, EF Solsona, FIF Lleida, SE AEM, EF Intercomarcal D, Atlètic Lleida, CFJ Mollerussa, UE Bordeta i CF Igualada.

Equip Aleví A Intercomarcal

Les semifinals les van disputar: AEM - Baix Segrià i EF Intercomarcal A - Atlètic Lleida. El campió del torneig fou l'Atlètic Lleida que es va imposar al Baix Segrià per 3-1.

Equip Aleví At. Lleida, campió XIV Memorial Antoni Bosch

Va ésser una jornada molt calorosa, però amb un molt ambient futbolístic.

I com a anècdota assenyalar que potser és la primera vegada que ni el RCD Espanyol, ni el CF Barcelona que no arriben a la final del torneig.

I INTER WOMAN CUP

Per altra banda el passat 17 de juny es va disputar, al camp municipal de Juneda, la primera edició de l'INTER WOMAN CUP, organitzat per l'EF Intercomarcal. Un torneig íntegrament de futbol femení, amb fut-7. Es van organitzar dos grups per nivells un de categoria Aleví i l'altre Infantil, amb la participació de 6 equips en cada un d'ells.

Equip infantil EF INTERCOMARCAL

El grup Aleví estava format per: EF Intercomarcal A, EF Intercomarcal B, UE Alpicat, EF Garrigues, SE AEM i CF Pardinyes.

Equip Aleví femení B EF INTERCOMARCAL

El grup Infantil estava format per: EF Intercomarcal A, EF Intercomarcal B, CF Igualada, SE AEM, CF Pardinyes, i FC Girona.

Equip Aleví femení A EF INTERCOMARCAL

En categoria aleví l'equip de l'EF Intercomarcal fou el campió en imposar-se a la final al CF Pardinyes per 5 a 1.

En categoria infantil l'equip del FC Girona fou el campió en imposar-se a la final al CF Igualada per 4 a 1.

Equip Infantil femení B EF INTERCOMARCAL

TEMPORADA 2022/23

LA TEMPORADA DEL CENTENARI

Eudald Pijuan Mor

Fotos: CF Artesa de Lleida

CF Borges Blanques 2- CF Artesa de Lleida 2

(16-04-2023)

EMPAT A LES BORGES PER TANCAR LA RATXA HISTÒRICA DE 10 TRIOMFS

L'enfrontament no podia començar de millor manera pels interessos artesencs ja que, just al minut 2, Rubió aprofitava una gran passada a l'espai per finalitzar amb molta classe i posar el 0 a 1. Després d'aquest cop dur d'inici pels locals, els 2 equips es van plantar molt bé en el partit, tenint les coses clares amb la possessió de la pilota. Tot i això, en aquests minuts l'Artesa va tenir alguna ocasió clara per augmentar el marcador, sense encert. En la segona meitat de la primera part va ser el Borges el que es va fer més amb el domini de la pilota, tot i que sense perill excessiu. Finalment, a les acaballes de la primera part, un mal refús artesenc va ser aprofitat pels locals per a posar l'empat a 1 al marcador, amb el qual s'arribaria al descans.

A la segona part van ser tots dos equips un altre cop els que compartien la possessió, demostrant un cop més la gran igualtat en el transcurs del partit. Tot i algunes ocasions dels visitants, va ser un el Borges el que va aconseguir la remuntada i va posar el 2 a 1 al marcador, després d'un desafortunat gol de falta. Amb el marcador a favor, el Borges va tancar files i va creure oportú defensar la victòria, mentre l'Artesa seguia atacant per treure alguna cosa positiva de la seva visita a les Borges. Finalment, al minut 84, una bona passada a l'espai servia d'assistència per a Lozano, que definia picant per sobre el porter i marcant el definitiu empat a 2 final.

CF Borges Blanques: A. Mansilla, S. Arroyo, R. Pelegrí, A. Álvarez (X. Sánchez), M. Valero (A. Antó), J. Guitart, E. Gras (S. Quitilla), R. Cervelló, P. Suñol (D. Rodríguez), J. Clivillé (R. Egea) i M. Contreras.

CF Artesa de Lleida: A. Candel, X. Catalán (M. Mòdol), M. Pifarré (Ferri), Marc (Manuel), M. Grau, Gerard, N. Pagu (M. Hortal), J. M. Rueda, M. Álvarez, M. Rubió i Pol (S. Reluy).

CF. Artesa de Lleida 3 - UE Guissona 0

(22-04-2023)

VICTÒRIA DE LÍDER PER DEIXAR L'ASCENS MATEMÀTICA TOCAR

El joc durant tota la primera part va estar marcat per la igualtat. Els 2 equips buscaven tenir la possessió de la pilota i, quan la tenien, proposaven unes intencions clares d'anar a l'atac. Van ser uns primers 45 minuts on no es pugui dir que va haver un dominador clar, però sí que poc a poc s'anava intuïnt que l'Artesa creava una sensació de perill més gran als visitants quan s'apropava a l'àrea rival. Amb el 0 a 0 inicial al marcador, i sense grans ocasions destacables per cap equip, s'arribava a la mitja part.

A la segona part la dinàmica va canviar i clarament va ser el conjunt artesenc el que va anar imposant la seva superioritat i feia recular el Guissona a la seva pròpia àrea. A més, l'equip visitant arribava justos d'efectius i la banqueta local també va ser decisiva per la victòria final. Amb tot això, va ser just a l'hora de partit quan, després d'una gran passada en profunditat, Palacios es plantava sol davant el porter rival i definia amb seguretat al pal curt del porter. Tot seguit, sense marge de recuperació pel Guissona, arribava el segon del mateix Palacios que marcava amb un potent xut des de fora l'àrea. Amb el 2 a 0 al marcador els visitants van rebaixar una mica la intensitat i, per tancar el partit, Manel Grau marcava el tercer a través d'un bon xut des de fora l'àrea, que superava per dalt el porter gràcies a una bonica paràbola.

CF Artesa de Lleida: A. Candel, X. Catalán (M. Mòdol), Marc (M. Hortal), Manuel (Marc), Gerard, M. Grau, S. Reluy, M. Gràcia, J. M. Rueda, E. Palacios i N. Pagu.

UE Guissona: R. Oliver, G. Sunyer, S. Leculeanu, L. Ferraté, J. Donaire (D. Guk), J. Ollé (M. Couceiro), J. Molina (O. Villena), I. Florica (J. Rodriguez), R. Calafell, H. Jbilou (J. Trilla) i E. Díaz.

CF Alguaire 2- CF Artesa de Lleida 0

(30-04-2023)

PRIMERA DERROTA DE L'ANY 2023 A ALGUAIRE

El partit va començar amb una primera part certament igualada, on els dos conjunts es temptejaven en el terreny de joc i sense un dominador clar del partit. Tot i això, poc a poc semblava que els locals eren els que ho tenien tot més de cara, guanyant les segones jugades de duels i pilotes dividides, mentre que a l'Artesa li faltava la seva fluïdesa habitual en el joc i no es sentia còmode a la gespa. Així doncs, va arribar el primer gol de l'Alguaire, gràcies a una falta lateral que van rematar de cap per superar a Candel (minut 27). Amb l'1 a 0 i l'Alguaire per davant al marcador s'arribava al descans.

Ja a la segona part, l'Artesa continuava atacant, cada cop amb més insistència, mentre l'Alguaire es replegava i defensava amb ordre. Fins i tot, entre algunes d'aquestes ocasions més o menys clares, l'Artesa va veure com li anul·laven un gol. En aquests moments, va ser l'Alguaire qui va poder ampliar distàncies al marcador aprofitant un error defensiu artesenc, posant el 2 a 0 al marcador que sentenciava el partit (minut 72). Des d'aquest moment fins al xiulet final l'Alguaire va seguir amb un bon ordre defensiu i l'Artesa no va saber trobar cap mena de reacció per poder lluitar per a un resultat més positiu.

CF Alguaire: X. Ricart, J. Domingo, A. Canal (P. Ros), D. Galiano (C. Fraile), J. Galiano (C. Pulido), S. Molet (A. Alonso), À. Sabaté, E. Tiers, J. Garré, R. González i A. Mostany.

CF Artesa de Lleida: A. Candel, X. Catalán (M. Mòdol), Ferri, M. Pifarré. Marc (M. Gràcia), Gerard, M. Grau, S. Reluy, Manuel (M. Rubió), N. Pagu (M. Hortal) i M. Álvarez (E. Palacios).

CF Artesa de Lleida 7 - CE Artesa de Segre 1

(07-05-2023)

TRIOMF, "SET" I ASCENS MATEMÀTIC!

El partit va començar amb un nou sistema tàctic pels artesencs, que afrontava el partit amb un

plantejament més conservador de l'habitual sabent que els 90' serien molt llargs pels visitants. A més, es va plantejar un joc més directe coneixent les característiques de l'equip rival. Així, en una d'aquestes passades en profunditat, Lozano obria el marcador al minut 18 amb una bona definició. El mateix Lozano, a la mitja hora, aconseguia ampliar distàncies. Tot i aquests dos gols, i sent justos amb la igualtat vista a la 1a part, abans del descans l'Artesa de Segre aconseguia reduir distàncies i posar el 2 a 1.

Arribats a la segona part, es va iniciar amb un canvi de sistema local i, tot i que semblava mentida, alguna ocasió visitant per empatar el marcador. Tot i això, a partir de l'hora de partit va arribar un autèntic vendaval de joc, encert ofensiu dels locals i desencert defensiu visitant que es va saldar amb 5 gols per tancar una golejada d'escàndol. El més bonic de tots, el tercer de Mòdol després d'una gran jugada individual. Poc després, Lozano va tancar el seu hat-trick particular fent el quart. I, per tancar el partit, un doblat de Reluy (que havia entrat des de la banqueta) i un més de Rubió, feien pujar el 7 a 1 final al marcador.

Partit impressionat del C. F. Artesa de Lleida per certificar un més que merescut ascens a 1a Catalana a falta de 4 jornades d'aquesta fase d'ascens de 2a Catalana. Finalment, el resultat que va reflectir la superioritat local davant el C. E. Artesa de Segre va ser un contundent 7 a 1, fruit d'una segona part amb un gran encert.

CF Artesa de Lleida: A. Candel, M. Mòdol, M. Pifarré. Marc, Gerard (Miquel), Manuel, M. Gràcia, A. Pagu, J. M. Rueda (Ferri), M. Rubió i M. Hortal (S. Reluy).

CE Artesa de Segre: S. Utges, X. Ros, F. Selva (J. Gazquez), B. Cissé, R. Jounou, G. Coll, A. Guardia, G. Sala (P. Martínez), J. Monclús, D. Castelló (A. Jou) i S. Galceran (A. Riera).

CF Linyola 2 - CF Artesa de Lleida 3

(14-05-2023)

UNA NOVA VICTÒRIA PER CONFIRMAR EL 1r LLOC EN EL PLAY-OFF D'ASCENS

El partit es va iniciar amb una situació de tempteig entre els 2 conjunts, on tant locals com visitants es trobaven ben plantats al camp i proposant el seu joc. Per una banda, el Linyola, amb un joc més directe buscant arribar ràpidament a camp contrari i, per altra, l'Artesa, amb el seu plantejament habitual de trobar-se còmode amb la possessió i poc a poc anar creant ocasions. Amb això, l'Artesa va poder generar més perill a través del joc per la banda i al minut 10 ja es trobava al davant al marcador, gràcies a un bon gol de Mòdol. Ràpidament el Linyola va reaccionar i al minut 14 ja aconseguia l'empat. Igual de ràpida va ser la contrareacció artesenca, que es tornava a posar al davant al 17 mitjançant un gol de X. Catalan. Amb aquest 1 a 2 s'arribava al descans.

En la segona part, el partit va seguir el mateix guió, amb un Linyola treballant bé les segones jugades i la pilota aturada per generar perill, i un Artesa més a l'expectativa, però amb el domini. Tot i la bona defensa artesenca, el Linyola va aconseguir l'empat al minut 61 que deixava el partit obert per a la mitja hora final. En aquests moments, el conjunt artesenc va prémer l'accelerador i va trobar el gol final de la victòria, obra de Lozano després d'una centrada-xut de Palacios.

CF Linyola: E. Caba, D. Riart, A. Tàpies (A. Calsina), P. Chavero (V. Gamero), J. Jareño, A. Barry, M. Sirera, X. Barbero, B. Aharrou (D. Porredon), O. Tribó i P. Camí (À. Graells).

CF Artesa de Lleida: A. Candel, M. Mòdol, X. Catalàn (S. Reluy), Manuel, Marc, Miquel (Marc), Gerard (E. Palacios), M. Gracia, A. Pagu, J. M. Rueda i M. Hortal.

CF Artesa de Lleida 4 - CF Borges Blanques 2 (21-05-2023)

FESTA NO PARA A ARTESA!

El partit va estar marcat pel gran coneixement del joc dels dos conjunts i per l'encert a cara porta dels locals. Tot i que l'equip que s'hi jugava més era el Borges, l'Artesa ràpidament va prendre la iniciativa en el joc i així es va veure reflectit en el 2 a 0 al descans. El primer gol, al minut 34, va ser obra de Lozano després d'aprofitar una errada defensiva visitant en què no es van entendre porter i defensa i, el segon, va arribar gràcies a un impecable córner llançat per M. Hortal que es convertia en gol olímpic.

Ja en la segona part va arribar la reacció visitant, tot i que es van aprofitar d'un gol en pròpia porta per posar el 2 a 1 al marcador. Aquest gol va esperonar una mica als locals, que en una jugada ràpida van arribar a la frontal de l'àrea, des d'on @markeel08 va engaltar un potent xut que, després d'una lleugera desviació del defensa, es va introduir per l'escaire de la porteria. Era el minut 62. Amb el 3 a 1 al marcador l'Artesa es va anar relaxant i, poc a poc, el Borges anava creant més perill. En aquestes, al 88, va arribar el 3 a 2 del Borges. Aquest gol va ser un miratge ja que, en l'afegit, Palacios sentenciava el partit amb el 4 a 2, definint amb qualitat una pilota llarga a l'espai amb un Borges abocat a l'atac.

Abans de l'inici del partit els jugadors del CF Artesa de Lleida van fer el passadís a les components del l'equip Aleví A de l'E. F. intercomarcal per haver guanyat el campionat de 2a divisió Aleví Lleida.

Així mateix els jugadors del CF Borges Blanques van fer el passadís als jugadors del CF Artesa de Lleida, per haver assolit matemàticament el campionat de segona divisió i l'ascens a primera.

CF Artesa de Lleida: A. Candel, M. Mòdol (X. Catalàn), Ferri, M. Pifarré. Miquel (I. Vidal), Gerard, S. Reluy, Manuel (E. Palacios), M. Álvarez Marc, M. Rubió i M. Hortal (J. M. Rueda).

CF Borges Blanques: M. Purroy, S. Arroyo, A. Quintillà (A. Farré), Á. Alvarez, D. Rodríguez (A. Antó), X. Sánchez, J. Guitart, R. Egea, R. Cervelló, J. Clivillé (S. Cerveny) i A. Farré.

UE Guissona 1 – CF Artesa de Lleida 2

(28-05-2023)

ELS CAMPIONS SEGUIM GUANYANT!

El partit va seguir la tònica habitual de tota la temporada pels artesencs, amb un inici de la primera part marcat pel tempteig entre els dos conjunts. Després d'aquests minuts inicials, l'Artesa poc a poc es va anar fent amb el control de la pilota, mentre el Guissona plantejava un joc més directe. Es podria dir que l'Artesa s'apropiava de la possessió, però sense generar cap perill destacable. En definitiva, es va veure una 1a part marcada pel joc al mig del camp que es va traduir en un empat a 0 al descans.

Per la 2a part s'esperava una reacció local, ja que el Guissona segueix de ple en la lluita per aconseguir un lloc en les posicions d'ascens. Aquesta reacció va arribar en forma de gol al minut 60, després d'un bon xut des de fora l'àrea. Un cop a sota al marcador, l'Artesa va saber reaccionar ràpidament i, després d'un córner, Rubió aconseguia empatar el partit. Ja amb l'1 a 1 al marcador, i l'Artesa controlant la possessió, el Guissona es trobava amb el dubte de si pressionar alt i anar pels 3 punts o assegurar l'empat. En aquestes, anaven passant els minuts, fins que a les acaballes del partit l'àrbitre xiulava un (clar) penal a favor de l'Artesa, que Lozano s'encarregava de transformar per posar l'1 a 2 definitiu al marcador.

UE Guissona: A. Castellana, G. Sunyer, C. Leculeanu (Q. Garrabou), Ll. Ferraté, J. Donaire, J. Ollé (A. Mas), J. Molina, I. Florica (E. Touray), K. Bueno, J. Trilla (E. Gené) i J. Majoral.

CF Artesa de Lleida: A. Candel, X. Catalán, M. Pifarré, Miquel (A. Pagu), Gerard, S. Reluy, J. M. Rueda (M. Mòdol), M. Álvarez (Manuel), M. Rubió i M. Gràcia.

CF Artesa de Lleida 2 – CE Alguaire 2 (04-06-2023) EMPAT CONTRA L'ALGUAIRE PER ACABAR LA FASE D'ASCENS

L'inici del partit i tota la primera part van portar el ritme i el segell de l'Artesa. Dominador de la pilota i jugant com si encara hi hagués alguna cosa en joc va anar endarrerint l'Alguaire al seu camp. Ja al minut 19, amb una bona definició de Lozano l'equip artesenc s'avançava al marcador. Les ocasions pels locals anaven caient, però els gols no. En aquestes, tot i ser dominat i no haver generat cap gran perill a l'àrea rival, l'Alguaire es va trobar amb un penal a favor a l'últim minut de la primera part que no va desapropiar, col·locant l'1 a 1 al descans.

Ja a la segona part, l'Artesa va entrar més relaxat al terreny de joc i un mal refús defensiu al minut 47

va precedir l'1 a 2 visitant, que aconseguir remuntar momentàniament el partit. Amb l'1 a 2 el partit va ser més obert, contràriament al que es podia suposar amb el marcador del moment. Fins al minut 71 l'Artesa no va aconseguir l'empat a 2, obra un altre cop de Lozano, definint un u contra u. Amb l'empat, l'Alguaire va tenir clar que ja en tenia prou i va decidir tancar-se al darrere, amb un Artesa que anava a l'atac però sense cap desesperació.

Així doncs, amb el punt de l'empat l'Artesa aconseguí 73 punts en aquesta Lliga (sumant fase regular i fase d'ascens) i ascendeix juntament amb el Borges i l'Alguaire, als quals felicitem per la seva bona temporada i per aconseguir l'objectiu!

Des d'aquestes pàgines felicitem jugadors, staff tècnic, junta i afició i estar orgullosos del gran bloc que s'ha aconseguit fer.

Visca l'Artesa!

CF Artesa de Lleida: A. Candel, M. Mòdol, Ferri, Marc, Miquel (X. Catalán), Manuel, M. Gràcia, A. Pagu (S. Reluy), E. Palacios, M. Álvarez i M. Hortal.

CE Alguaire: X. Ricart, J. Domingo, N. Lelyk (J. Galiano), P. Ros, D. Galiano (A. Mostany), C. Fraile A. Salvia), A. Sabaté (A. Canal), C. Pulido (G. Colomo), E. Tiers, J. Garrié i R. González.

CLASSIFICACIÓ

2CAT – ASCENS G5		PTS	PJ	PG	PE	PP	GF	GC	DG
1	 Artesa Lleida, ...	73	30	23	4	3	76	21	55
2	 Borges, FC	55	30	16	7	7	65	39	26
3	 Alguaire, CE	54	30	15	9	6	59	39	20
4	 Artesa de Segr...	54	30	15	7	8	43	33	10
5	 Guissona, UE	51	30	14	9	7	50	30	20
6	 Linyola, CF	50	30	15	5	10	59	44	15

HO HEM LLEGIT A...

Diari Segre, dilluns 01-05-2023

COL·LABORACIÓ

Somnis trencats

NÉSTOR SERRA
COORDINADOR COMARCAL
D'UNIO DE PAGESOS AL SEGRÀ

UN DIA el Joel, un jove pagès, va proposar, al seu pare i a la seva germana, de fer una societat per plantar pistatxers a Artesa de Lleida. D'aquesta manera implicava la seva germana a la feina. Van posar fil a l'agulla i durant uns mesos van preparar les terres de la finca. Els primers dies de febrer van començar a plantar els arbres família i treballadors. La veritat és que feia temps que jo no veia tanta implicació d'una família en una plantació nova (pare,

germana, tiets i tietes), arremangant-se pel somni del Joel. En tres dies van acabar i tota la família va marxar cap a casa amb l'orgull d'haver donat continuïtat a la feina al camp. En un futur, els fruits d'aquells arbres serien el profit d'aquelles primeres jornades. Durant el primer cap de setmana de febrer a la nit hi havia una lluna plena a la plana de Lleida que il·luminava els somnis del Joel. Dilluns el noi va agafar el tractor i la bota per regar els

arbres plantats, però 300 pistatxers estaven tallats d'avall els empelts. Aquella lluna també havia il·luminat alguns sonats per fer aquesta mala passada.

No tinc paraules per expressar l'estat anímic del Joel. La nostra feina no és gens romàntica, és molt dura. No per l'esforç que fem, sinó pels obstacles que cada dia ens trobem: inclemències climàtiques, atacs de la fauna salvatge, preus baixos i costos de producció disparats,

excés de burocràcia... També, d'un temps cap aquí, patim l'excés de zel dels agents rurals. Nosaltres fem les nostres activitats al camp com la llei diu, quan toca i amb les eines que toca i acceptem que cal verificar-ho. Sabem que els pagesos tenim unes obligacions per fer la nostra feina. Però no cal fer-nos sentir perseguïts. En contrast amb això, hi ha manca d'atenció dels Mossos d'Esquadra per un sector que treballa

lluny dels nuclis urbans, sovint desemparats de la mà de Déu.

Pensem que la pagesia té uns drets i un rol social que cal protegir. Per això, demanem als Mossos d'Esquadra més vigilància per evitar els robatoris que cada dia són més freqüents a les nostres finques i granges, i les bretolades com l'explicada, i alguna més que hem patit, com les entrades il·legals als nostres llocs de treball. Tots aquests mals afegits i gratuïts a les incerteses de la nostra professió trenquen els somnis de molts pagesos. Ànims, Joel, no deixis de lluitar pels teus somnis. Els que lluitem per millorar les condicions de treball de la pagesia estarem al teu costat.

La feina de pagès no és gens romàntica, és molt dura. No per l'esforç que fem, sinó pels obstacles que cada dia ens trobem

ENTRETENIMENTS

SOPA DE LLETRES

Miquel À. Navarro

SUDOKU

Lluís Gil

Busqueu en aquesta sopa de lletres i hi trobareu els noms de 11 bolets.

C	U	A	L	B	R	A	O	E	F
I	A	B	A	L	E	N	V	R	L
C	B	L	N	I	R	I	E	G	L
O	R	I	O	E	P	D	I	O	E
R	O	M	X	G	O	E	H	L	N
G	R	I	P	L	R	B	A	L	E
A	O	P	I	E	U	I	V	E	G
M	E	C	A	B	J	O	G	V	A
A	R	O	S	S	I	N	Y	O	L
C	E	S	S	A	M	A	C	R	U

	4				2	6		
						2	5	
8	3					4		7
		3		6			4	
4		8						5
2					3			
	8	7	3	5		9	2	
3	2	4	7		9			
		6	8					3

PROBLEMA D'ESCACS

Abert Batiste

Amb una defensa blanca que fa aigües, les negres s'aprofiten i assoleixen la victòria. Juguen negres i guanyen la partida en 4 moviments.

ENIGMA

Ens sabríeu dir el nom d'aquests estris i per a què s'usaven?

Sol·lució a l'enigma de la revista anterior:

Estri utilitzat per tallar la palla dels pallsers.

No ho va encertar ningú.

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

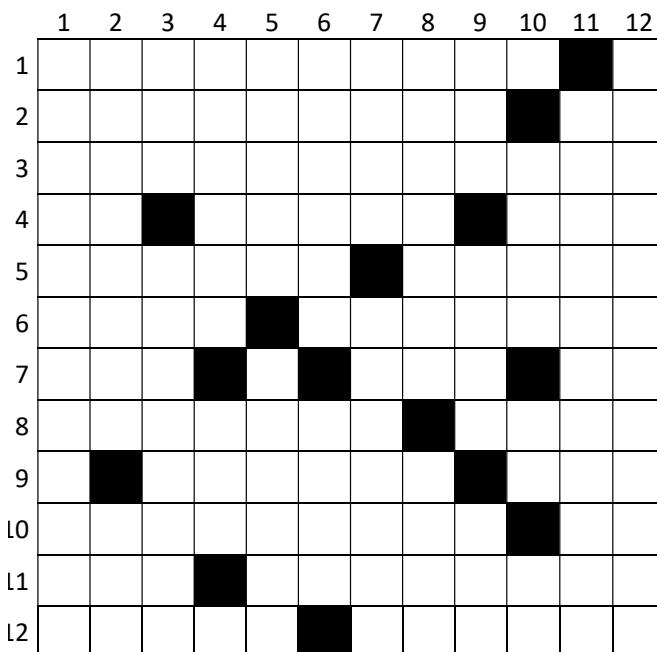
Solucions a la pàgina 39

HORITZONTALS

1. Fer clams continuats. Mil. **2.** Motor d'avió. El nostre de cada dia. **3.** Escriure amb signes. **4.** Expressa dolor. Toll gros. Al revés, fruit dels cereals. **5.** Porció de pa. Principi. **6.** Poeta de l'antiga Grècia. De manera rara i inacabat. **7.** Indoeuropeu. Vocal. Moneda del Japó. Article. **8.** Pledejar, disputar. Cos de magma. **9.** La primera. Dius la teva. Repetit, ventall petit. **10.** Tirar trets a voluntat. Recurs Tècnic. **11.** Ruc. Arribaria al final. **12.** Usar agulla i fil. Moré i embriac.

VERTICALS

1. Palíndrom nacionalista. **2.** Prompte, aviat. Prefix grec "igual". **3.** Cert diari. Que fan una editorial (femení). **4.** Nom de dona. Certa droga cap per avall. La més senzilla. **5.** Al revés, prefix grec "món". Batre, moure. **6.** Rajar, sortir a roll. Ocell dels anàtids. **7.** Derivat de l'età. Orejat, ventilat. **8.** Fa jotes o les canta. Detergent per a la higiene. **9.** Període llarg de temps, però girat. Petits, pigmeus. Estrany. **10.** Radi. Precursor del vi. Incident Polític. Consonant doble. **11.** Relativa a la parcel·la. **12.** Qualitat d'estar al marge.

Jordi Oró publica un llibre de memòries que reivindica la Nova Cançó a Ponent

“Va ser dels primers a musicar Màrius Torres i un dels portaveus de la pagesia”, afirma Felip Gallart

El Teatre d'Artesa de Lleida acollirà el 19 de maig (19.30 hores) la presentació del llibre 'Cròniques d'un pagès cantautor', de Jordi Oró.

Lleida
A. MEGÍAS GIL

Editat per l'Agrupació Cultural La Femosa i Pagès Editors, es tracta d'un volum de memòries en què el pagès, músic, cantant i escriptor d'Artesa de Lleida, Jordi Oró, recorda els anys —entre el final del franquisme i l'inici de la transició— en què va ser un dels representants més significatius de la Nova Cançó a Ponent. Felip Gallart, coordinador de la publicació juntament amb el seu germà Josep Gallart, explica a LA MAÑANA que “el llibre trenca el tòpic que a Ponent la Nova Cançó havia passat de llarg”, a la vegada que també reivindica els moviments de protesta contra el règim, entre ells “els que feien els joves dels pobles organitzant tots aquells festivals on es cantava en català”.

Jordi Oró era guitarrista d'un grup musical, Els Tartanys, “però va ser fent el servei militar que va agafar més consciència de la situació política i social i en tornar es va posar a cantar”, diu Gallart. Molt aviat, va connectar amb el públic i, a més de ser “dels pri-

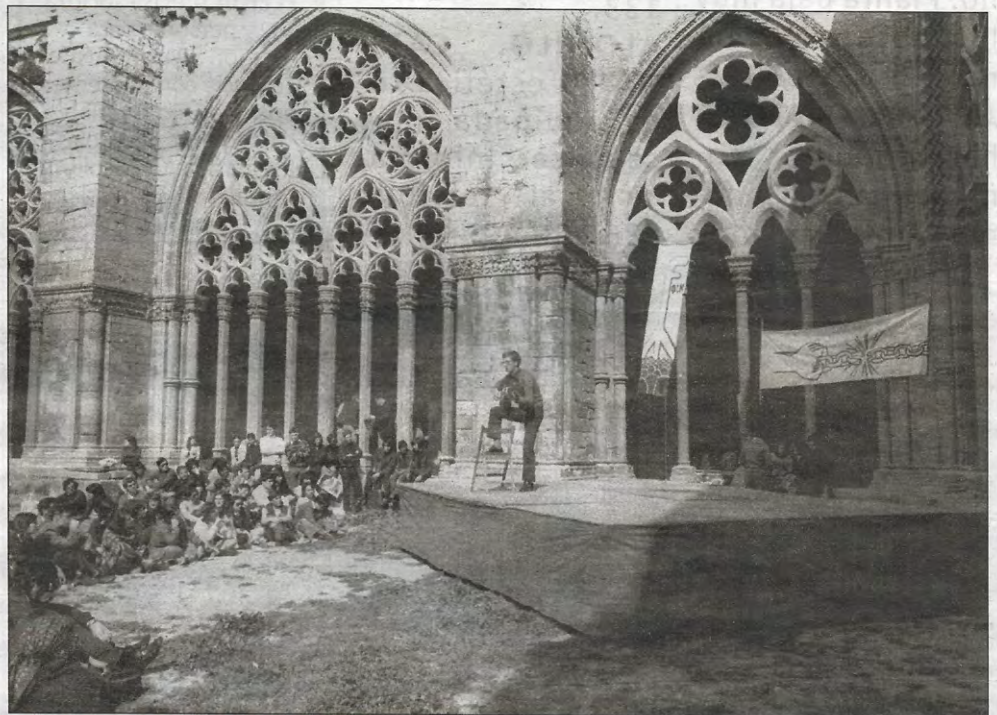

FOTO: Antoni Iglesias / Arxiu de La Femosa / Recital de Jordi Oró a la Seu Vella de Lleida l'any 1974

mers que va musicar Màrius Torres”, es va convertir en el portaveu de la pagesia amb les seves lletres. “Era una micà el cantant d'Unió de Pagesos, que acabava de néixer i va viure en primera línia les tractorades del 77 i 78”. Gallart recorda alguns grans concerts, com el que va fer a la Seu

Vella l'any 1974 o el recital a Bellpuig el 1976, al costat de figures com Marina Rossell, Ovidi Montllor o Quico Pi de la Serra. “A Bellpuig es va posar el públic a la butxaca; la gent jove se sentia molt identificada”. Després, però, amb l'arribada de la democràcia “la Nova Cançó va entrar en crisi”

i va tornar al camp, això sí, sense abandonar del tot la música, com mostra el disc publicat el 2003, *Un batec lliure*, amb un recull de les seves cançons. Com diu el mateix autor al prelude, al principi no volia escriure el llibre, però “li vam insistir perquè si no es perdria; hi ha poca memòria de tot allò”.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament973 16 71 62
 Assistent social dimecres alterns973 16 71 62
 Correus 9h a 10h de dilluns a divendres
 Farmàcia973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Emma Solé618 90 95 12

Clínica Ica Natura (Pardinyes)973 22 82 22
 Clínica Riu Ebre (Cap Pont)973 21 65 49
 Consultori mèdic local.....973 16 72 91
 Metge urgències Dies feiners 15h a 8h i els festius
 tot el dia973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu973 16 71 62 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

ESCACS

Solució:

1. ...; Dc1+
2. Rf2; De3+
3. Rf1; Th1+
4. Tg1; Txg1++

MOTS ENCREUATS

HORIZONTALS

1. CLAMOREJAR. M. 2. AEROMOTOR. PA. 3. TRANSLITERAR. 4. AI. TOLLA. GRA. 5. LLESCA. INICI. 6. AEDE. RARAMEN. 7. ARI. A. IEN. LA. 8. LITIGAR. SILL. 9. A. OPINES. PAI. 10. TIROTEJAR. RT. 11. ASE. ACABARIA. 12. COSIR. TORRAT.

VERTICALS

1. CATALÀ AL ATAC. 2. LERILERI. ISO. 3. ARA. EDITORES. 4. MONTSE. OPI. I. 5. COSMO. AGITAR. 6. ROLLAR. ÀNEC. 7. ETIL. AIREJAT. 8. JOTAIRE. SABÓ. 9. ERA. NANS. RAR. 10. R. RAÏM. IP. RR. 11. PARCEL·LÀRIA. 12. MARGINALITAT.

SUDOKU

7	4	5	1	8	2	6	3	9
6	9	1	4	3	7	2	5	8
8	3	2	6	9	5	4	1	7
5	1	3	9	6	8	7	4	2
4	6	8	2	7	1	3	9	5
2	7	9	5	4	3	8	6	1
1	8	7	3	5	6	9	2	4
3	2	4	7	1	9	5	8	6
9	5	6	8	2	4	1	7	3

SOPA DE LLETRES

FREDOLIC. ROSSINYOL. MOIXERNÓ. ROVELLÓ. CAMAGROC. LLENEGA. GÍRGOLA. CAMASSEC. CUALBRA. REIG. ABRÓ.

IMATGES D'AHIR

Catifes de Corpus del Carrer Nou (finals anys seixanta segle XX)

Manifestació dels pagesos i pageses
Fotografia: Carol Aixut

Festa de Sant Isidre. Dinar de germanor

Sortida escolar al secà del terme d'Artesa

Cicle Segrià Corals

IMATGES D'ACTUALITAT

Festa de Corpus Christi

Foguera de Sant Joan

Festa de l'AJALL

Sopar de final de curs